

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Prenumerata - Subscription
Amerikoje ir užsieniuose
metams - 1 year \$5.00
pusiui metų - 6 months ... \$2.50
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1966
Address:
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

NR. 26

SO. BOSTON, MASS., 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR SEIMOS METŲ BIRŽELIO - JUNE 25

65 - TIEJI METAI

"Keleivio" telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro numerio kaina 12 centų

I „garbinga“ pralaimėjimą Vietname . . .

Nuo bombardavimo sustabdymo ligi nuolaidų dėl derybų stalo formos. Nuo nepripažinto "Išlaisvinimo fronto" ligi "partizanų vyriausybės". Nuo 25,000 karių grąžinimo ligi 100,000 ir ligi...

Yra sakoma, kad bet kuriame kare siekiant laimėjimo ginklas ir tautos valia turi lygiai sverti. O kartais ta valia net daug daugiau lemia, negu ginklas, nes ir geriausias šautuvas bevalio rankoje yra tik elgetos lazdos vertas.

Kalbant apie Vietnamą, tenka pripažinti, kad JAV bėms jau nuo pat karo pradžios tos valios gerokai stokoję. Atrodo, kad iš pat pradžių tebuvo norima prieš tik savo karinę galybę išgąsdinti, o ne nugalėti, ir jau vien tuo pasiekti pageidaujamo rezultato. Bet kai tas priešas ilgesnį laiką nenusi-gardo, — norom nenorom, net ir didžiajai demokratinei galybei teko žengti jau toli gražu ne į teisingą taiką, o o tik į užmaskuotą "garbingą" pralaimėjimą.

Mūsų diplomatų yra parežiama, kad taika tegali būti pasiekta tik a b i e j ų pusių nuolaidom. O štai ir tos abiejų nuolaidos.

Už sustabdymą Šiaurės Vietnamo bombardavimo komunistai tesutiko prisėsti prie jų pasirinkto derybų stalo Paryžiuje, ir daugiau nieko.

JAV sutiko prisileisti prie derybų stalo nepripažintą "Išlaisvinimo Frontą" o komunistai už tai — nieko.

JAV atitraukia iš Vietnamo 25,000 karių, rodydami gerą valią, o komunistai už tai — nieko. Jie, kaip ir pradžioje tereikala, iš ten pasitraukti su visa karine pagalba ir karine medžiaga bei kitokia pagalba Pietų Vietnamui. Ir JAV senatoriai, net ir prezidentas, jau kalba apie 100,000 ir net daugiau karių išvedimą iš fronto. Bet tai dar ne visas.

Kaip New York Times korespondentas rašo, JAV dar galėtų būti priimtina taikos labui — palikti komunistams tam tikrą teritoriją namo ir t. t. — kaip atspindėsiančių "realią padėtį", įsileisti juos į P. Vietnamo vyriausybę, pakeisti krašto konstituciją, kad ir jų vaidmuo būtų užtikrintas, ir palikti Cho Chi Minh gyvą viltį, kad ateityje abu Vietnamai galės susijungti.

Jeigu taip ir bus, tai komunistai už visa tai gal būt

jau teiksis kada nors tarti ačiū. Ačiū JAV vyriausybei, už jų pergalę demonstravusiems barzdočiams, pasaulio galą pranašavusiems senatoriams ir žurnalistams. Nes tik jų dėka bus laimėta sąjungininkų "kompromisinė taika", o komunistų visas Vietnamas.

Grąžint 100,000 karių yra tik viltis

Prezidentas Nixonas paskutinėje spaudos konferencijoje įsibėgėjęs pareiškė, kad JAV iki metų galo gal atšauksiančios iš P. Vietnamo dar 100,000 karių.

Tas pareiškimas sukėlė didelę audrą spaudoje ir politiniuose JAV ir Vietnamo sluoksniuose. Prezidentui yra prikišama, kad tai esąs tuščias propagandinis pažadas, kurio negalėsias įvykdyti. Tai, esą, kompromituoja atsakingą valstybės galvą. Gi nuolaidų šalininkai, to žodžio paskatinti, jau reikalauja, kad būtų atšaukta daugiau kaip 300,000.

Dėl tokio sąmyšio Baltieji Rūmai sunkioje paaiškinti, kad prezidentas, tai sakydamas, nedavė jokio pažado, o tik pareiškė viltį, kuri gali ir neįsikūnyti.

Arabų bombos prie Raudų sienos

Praeitą šeštadienį, kai Jeruzalėje prie Raudų sienos meldėsi apie 3,000 žydų, arabų teroristai išspirodino netoliese net tris dinamito užtaisus, kiekvieną po dešimt svarų svorio. Tai sukėlė didžiulę maldininkų paniką. Suimta apie 20 įtariamų arabų.

Tą savaitgalį vyko ir gana smarkios žydų ir arabų kautynės prie Suez kanalo, kuriose ir vieni, ir kiti skelbią padarę savo priešams nuostolių, — numušę lėktuvų ir sudaužę tankų.

Astronautai gaus 1 milijoną dolerių

Pranešama, kad JAV astronautai, kurie nutūps mėnulyje, iš spaudos sindikatu už reportażus gausią 1 milijoną dolerių. Ta suma bus pasidalyta tarp 55 astronautų ir 3 žuvusių astronautų našlių, ir kiekvienam teksią po 16,000 dolerių.

Kunigas Abernathy kalėjime

Praeitą savaitgalį Charlestown, S.C., įvyko triukšmingų negrų demonstracijų, kuriomis buvo norima paremti streikuojančius ligoninės tarnautojus. Joms vadovavo vadinamasis dr. M. Kingo įpėdinis kun. Abernathy.

Kadangi demonstracijos surengtos be leidimo, tai su kitais suimtaisiais kalėjime buvo pasodintas ir kun. Abernathy, kuriam paskirtas 50,000 užstatas. Jis pareiškė, kad užstato neduosias, o sėdėsias kalėjime ir pasninkausias.

P. Korėja meldžiasi už amerikiečius

Vykstant svyruojančioms Vietnamo taikos deryboms ir amerikiečiams mažinant Vietnamo savo karines pajėgas, Pietu Korėja labai jaudinasi, kad JAV dar daugiau nepasitrauktų iš Azijos ir nepalikėtų dar kitų kraštų komunistų malonei. Budistų šventyklose vyksta net pamaldos už amerikiečius, kad jiems nepritrūktų ištvermės vykdyti savo pasižadėjimus ir. žinoma, — "sveiko politinio proto".

Modernių laikų "mokytojas"

Abingdon, Ill., aukštesniosios mokyklos mokytojas Bruce Whitsett su šautuvu rankoje keturias valandas laikėsi prieš jį apsupusią policiją ir kitus pareigūnus.

Kai pagaliau jis buvo nuginkluotas ir suimtas, jo namuose rasta 61 stambaus kalibro šautuvas, 72 revolversai, prieštankiniai bazukas, patrankėlės, rankinių granatų ir šimtai tūkstančių apkalbų šovinių ir kitos amunicijos. Ką jis tomis "mokslų priemonėmis" mokė, dar neaišku.

Pamela Agnew ištekojo

Praeitą šeštadienį viceprezidento Agnew vyriausioji dukterė Pamela ištekėjo už savo jaunystės draugo Robert DeHaven. Vestuvėse dalyvavo ir prezidentas Nixonas su žmona ir dukterim. Puotoje pasirodė ir vienas barzda bei ilgais plaukais apžėlęs asmuo, kurį saugumo atstovai jau rengėsi išmesti iš padorios draugijos, bet paaiškėjo, kad tai yra menininkas, geras Agnew šeimos draugas.

Thomas Niece, iš Phila., Pa., skubiai kraunasi savo daiktus, sužinoję, kad jų 9-tos diviziono dalinys grąžinamas namo iš Vietnamo, prezidentui Nixonui atšaukus iš ten 25,000 JAV karių.

Naujasis Prancūzijos prezidentas Georges Pompidou, kuris, dabar užėmęs de Gaulle vietą, eis tas pareigas septynerius metus, išsina su savo žmona Claude iš Orvilliers miestelio rotušės po balsų skaičiavimo. Jis rinkimuose gavo 57 nuosimčių balsų daugumą.

Čekai premijavo priešsovietinę dainą Mirė dainininkė Judy Garland

Bratislavoje įvykusiame dainų festivalyje pirmą premiją buvo atžymėta "Mano krašto daina", kurioje yra reiškiamas protestas prieš sovietų okupaciją.

Kai buvo paskelbtas konkurso komisijos sprendimas, tūkstančiai žiūrovų sustoję plojo kelias minutes reikdami savo pritarimą dainai ir protesta prieš sovietus.

Pietų Vietname bus žemės reforma

Saigono vyriausybė praneša, kad bus nusavinta didžiųjų žemvaldžių žemės didelė dalis ir ji bus išdalinta 800,000 ūkininkų.

Žemės reformos ministris Cao Van Than sako, kad tam reikalui bus paimta apie 363,000 akrų.

Londone staiga mirė įžymi filmų ir televizijos dainininkė Judy Garland, plačiai išgarsėjusi ir Amerikoje. Sakoma, kad ją pribalgė filmų aktorės gyvenimo įtampa.

Iš Paryžiaus pranešama, kad komunistai taikos derybose dar labiau sukietėjo po JAV ir P. Vietnamo prezidentų susitikimo. JAV pasirošimą susigražinti iš P. Vietnamo 25,000 karių jie visai nevertina.

Buvęs aukštasis komunistų pareigūnas Čekoslovakijoje, dabar pasitraukęs į JAV, sako, kad sovietai padėję pagauti Pueblo laivą.

Apollo 11 astronautai atvežė iš mėnulio apie 100 svarų dulkių, uolų ir kitos mėnulio "žemės".

Suskilo sukilėlių studentų konvencija

Rengdami kitiems "revoliuciją", susigrūmė tarpe savęs dėl ideologinių, taktikos ir net rasinių skirtumų.

Visi žinome, kaip studentų riaušės pastaraisiais metais nusiaubė visą kraštą. Joms pateisinti buvo skelbiami įvairiausi šūkiai: reikalaujama daugiau balso universitetų administravime, daugiau laisvės bendrabučiuose, daugiau tolerancijos tarprasiniame gyvenime, taikos Vietname ir... leisti pasilikti per naktį mergaitėms studentų kambariuose.

Tiems reikalavimams parodyti nekartą buvo kilnojamos Šiaurės Vietnamo vėliavos, Mao Tse-tungo paveikslai, apstumdomi profesorai, plėšomos bibliotekų knygos ir pakišamos bombos.

Šiam sąjūdžiui kone visur vadovavo taip vadinamoji Students for a Democratic Society sąjunga, kurios konvencija nuo trečiadienio ligi sekmadienio vyko Chicagoje. Joje dalyvavo apie 1,500 atstovų. Čia turėjo būti nubrėžta bendra ideologinė linija ir aptarti ateities veiklos uždaviniai bei jiems įvykdyti kovos metodai.

Seniai buvo žinoma, kad šį sąjūdį sudaro įvairių ekstremistinių grupių mišinys, už kurių nugaros neabejotinai savo dūda groja komunistai. Bet, kaip ir galima buvo tikėtis, šis rasių ir ideologijų mutinys išgarsintoje konvencijoje tuoju praskydo, ir visas sąjūdis suskilo, iškilus nesutarimams tarp Studentų Darbo Sąjungos, Progresyvos Darbo Partijos, Revoliucinio Jaunimo Sąjūdžio ir kitų grupių, kur ne mažą erzėlį sukėlė ir negrų "Juodosios Panteros" arginacija, kaltindama kitus rasizmo puoselėjimu, o pati žadindama juodąjį rasizmą.

Pagaliau suvažiavimo dalyviai pasidalino į dvi dalis, savo pasitarimus tęsė atskirose patalpose, priėmė atskiras rezoliucijas ir išrinko atskiras vadovybes.

Žinoma, tai dar nereiškia, kad dėl to riaušės sumažės. Iš konvencijos ginčų, apsi-keikimų ir rezoliucijų viena tik aišku, kad šie sąjūdžiai nėra tik universitetų kiemų dalykas, bet jie siekia revoliucijos keliu sugriauti visą JAV demokratinę santvarką. Žinoma, tik ateitis parodys, kuo visa tai bagsis. Bet šie studentijos revoliuciniai sąjūdžiai rodo, kad demokratijos vardu prisidengęs demokratijos priešas, neturėdamas pakankamo pasisekimo darbininkijoje, tiksto- si apgniaužti pačią JAV galvą — naivius intelektualus.

Pagaliau suvažiavimo dalyviai pasidalino į dvi dalis, savo pasitarimus tęsė atskirose patalpose, priėmė atskiras rezoliucijas ir išrinko atskiras vadovybes.

Žinoma, tai dar nereiškia, kad dėl to riaušės sumažės. Iš konvencijos ginčų, apsi-keikimų ir rezoliucijų viena tik aišku, kad šie sąjūdžiai nėra tik universitetų kiemų dalykas, bet jie siekia revoliucijos keliu sugriauti visą JAV demokratinę santvarką. Žinoma, tik ateitis parodys, kuo visa tai bagsis. Bet šie studentijos revoliuciniai sąjūdžiai rodo, kad demokratijos vardu prisidengęs demokratijos priešas, neturėdamas pakankamo pasisekimo darbininkijoje, tiksto- si apgniaužti pačią JAV galvą — naivius intelektualus.

Pagaliau suvažiavimo dalyviai pasidalino į dvi dalis, savo pasitarimus tęsė atskirose patalpose, priėmė atskiras rezoliucijas ir išrinko atskiras vadovybes.

Žinoma, tai dar nereiškia, kad dėl to riaušės sumažės. Iš konvencijos ginčų, apsi-keikimų ir rezoliucijų viena tik aišku, kad šie sąjūdžiai nėra tik universitetų kiemų dalykas, bet jie siekia revoliucijos keliu sugriauti visą JAV demokratinę santvarką. Žinoma, tik ateitis parodys, kuo visa tai bagsis. Bet šie studentijos revoliuciniai sąjūdžiai rodo, kad demokratijos vardu prisidengęs demokratijos priešas, neturėdamas pakankamo pasisekimo darbininkijoje, tiksto- si apgniaužti pačią JAV galvą — naivius intelektualus.

Socialistai sveikina Keleivį

Keleivio redaktorius gavo tokio turinio laišką:

"Siunčiame Tamstai, Keleivio bendradarbiams ir skaitytojams nuodėrdžiausius sveikinius iš Socialistų Internacinalo XI kongreso."

Pasirašė: J. Vincinskas, M. Krause (Bulgarija), Johannes Mikhelson, Bruno Kalnins, Janis Petersans ir dar trys neišskaitomi parašai.

Kongresas buvo Anglijos Eastbourne mieste.

Gubernatorius N. Rockefelleris aiškina New York Times atstovams, kad jo kelionė į Pietų Ameriką buvusi sėkminga ir naudinga ir kad jis ten važiuos trečią kartą aplankyti likusių valstybių. Kaip žinome, dėl kilusių prieš jį ir JAV demonstracijų laikur jis turėjo savo kelionę sutrumpinti, o į kairias valstybes buvo ir vėl nesišleistas.

Jauniasis Vietnamas žuvęs marinas Dan Ballock, dar tik 15 metų amžiaus, kuris pamelavo savo amžių. Brooklyne stodamas į kariuomenę.

Mirė Amerikos darbo milžinas

Birželio 11 d. mirė John Lewis, didžiausias Amerikos darbo žmonių vadas šio krašto istorijoje. Kovodamas už darbininkų teises ir jų būklės pagerinimą, jis ignoruodavo prezidentus, ir net Vyriausiojo Tribunolo patvarkymus. Spaudoje jis dažnai buvo vadinamas žmogumi, kuris nesisuokia. Ir iš tikrųjų niekas nematė jo linksmai nusiteikusių. Jis greičiau apsisverkdavo, negu nusijuokdavo. Kai įvykdavo anglies kasyklų katastrofą, palaidodama tenai dirbančius angliakasių, Lewis akys pasirodydavo ašaros.

Jis kovodavo ne tik prieš kapitalistinę valdžią, ne tik prieš jos globojamus pramonės titanus, bet ir prieš unių vadus, kurie tokiems elementams pataikavo. Amerikos Darbo Federacijos suvažiavime 1935 metais jis susiginčijo tokiu klausimu su vienu Federacijos vadu; negalėdamas jo įtikinti, jis taip krito jam į žandą, kad tas keletą minučių gulėjo be žado.

Kaip žinoma, Gomperso vadovaujama Amerikos Darbo Federacija buvo konservatyvi organizacija, ir Lewis negalėjo su jos politika susitaikyti. Jis išvedė iš jos pusės milijono angliakasių unių, ir įkūrė CIO (Congress of Industrial Organizations).

Harry Bridges, buvęs tais laikais taip pat kovingas uostų darbininkų vadas, apie Lewisą pasakė: "Jis rašė Amerikos darbininkų istoriją savo žodžiais ir veiksmais. Jį panašaus aš nemačiau ir, turbūt, nematysiu".

Lewis buvo rūšies išvaizdos, stambus vyras, kurio dideli antakiai darė karingo milžino įspūdį. Ir toks pat buvo jo balsas. Buvo labai smarkus kalbėtojas, bet vartojo gerą anglų kalbą ir buvo logiškas. Žodžių be reikalo nemėtydavo. Kiekvienas jo sakinyvų krito kaip kirvis.

Tais laikais darbas kasyklose buvo labai pavojingas, nes kasyklų baronai darbininkų gyvybės apsaugą nesirūpino. Jiems rūpėjo tik pelnas. Neparamstyto kasyklų lubos dažnai darbininkus užgrūdavo, arba dėl ventilacijos stokos įvykdavo dujų sprogdimus. Tokiais atvejais žūdavo šimtai angliakasių. Dėl tokios padėties Lewis kaltino ne tik kasyklų savininkus, bet ir Washingtono valdžią, kongresą, kad nepriverčia savininkų apsaugoti darbininkų gyvybės.

Galų gale senate buvo sudarytas komitetas kasyklų reikalais pasirūpinti. John Lewis buvo pakviestas liudyti. Tiems senatoriams jis pasakė, kad per 19 pastarųjų metų Jungtinių Valstijų kasyklose žuvo 1,259,081 angliakasis. O kad ši tragedija būtų akivaizdesnė, jisai pridūrė:

"Jei aš turėčiau Merlinio galią, aš tą milijoną ir ketvirtadalį negyvų žmonių pravesčiau pro Jungtinių Valstijų senatą; tos procesijos sonais aš sustatčiau visų jų verkiančias šeimas, kiekvieną iš penkių narių. Tai būtų beveik pusė milijono verkiančiųjų, dejuojančiųjų žmonių".

Jų vyrai ir tėvai žuvo, o likę našlaičiai ir našlės verkia. Ir dėl ko? Vien tik dėl to, kad kasyklų baronams būtų daugiau pelno.

Kai prezidentas Rooseveltas atsisakė paremti Lewiso sumanymą organizuoti plieno pramonės darbininkus, Lewis suniekino jį iš Biblijos pritaikytais žodžiais. O viceprezidentą John N. Garnerį jis apibūdino kaip "darbininkų kandidatoją, pokerininką, degindarį, piktvalį senį".

O prezidento Trumano pasiūlymas neva darbininkų labui Lewisui buvo "supuvimu dvokiantis patiekalas".

Kartą jis buvo kongrese paklaustas, kas atsitinka su angliakasių, kai jis tampa sužeistas? Lewis atsakė: "Ponai, ar jūs to nežinote? Toks vyras patenka į kokią ligdynę ir gulį tenai, iki numiršta". Po tų žodžių jis ištraukė skarelę ir nusišluostė ašaras. Jis buvo labai jautrus angliakasių vargams.

Pradžioje angliakasiai buvo neorganizuoti. Tai vienur, tai kitur buvo neva unių, bet tai tebuvo vietinė angliakasių grupelė, neturėjusi jokio ryšio su kitomis kuopelėmis. Tik John Lewis sujungė tokius būrelius į vieną 400,000 narių unių, žinomą United Mine Workers vardu. Pirmą kartą Amerikoje ši unių įvedė savo nariams senatvės pensijas, įsteigė nuosavas ligonines, iškovojo penkis kartus didesnes algas ir atlyginimą už kelionę po žemio tunelius.

Savo santyki su angliakasiais Lewis kartą apibūdino taip: "Aš esu jų tarnas. Jie moka man atlyginimą. Jie gerai mane aprenčia. Jie perka man cigarus. Aš jiems dirbu".

John Lewis buvo priešingas militarizmui. Kai Amerika įvėlė į Antrąjį pasaulinį karą, jis paskelbė visuotinį angliakasių streiką. Nė vienas kitas unių vadas nepadarė tokio žingsnio. Tais laikais kasyklų uždarymas reikėdavo ir kitų pramonės šakų sustojimą. Užtat Lewis ir jo unių buvo nubausti \$2,100,000 pabauda.

Lewis buvo ambicingas ir kartais kerštingas. Washingtono šaltiniai teigia, kad 1936 metais angliakasių unių davė Rooseveltui rinkimų kampanijai \$500,000. Tada Lewis atsilankęs pas Rooseveltą ir pasakė: "Mr. President, I would like a place on the ticket". Tais žodžiais jis išreiškė norą, kad Rooseveltas pasirinktų jį savo viceprezidentu. Rooseveltas nieko aiškiai neatsakė. Lewis balsai supykę, ir kai CIO nutarė remti Roosevelto kandidatūrą, Lewis ištraukė iš CIO visą angliakasių unių.

Kartą reporteris pastatė jam klausimą: "Tamsta su-

Birželis ir Pirčiupis

Birželio 3 d. suėjo 25 metai nuo vieno iš žiauriųjų įvykių Lietuvoje. — nuo įvykio, kuris buvo lyg ir baigiamoji scena pirmojo 1940 metų birželio prasidėjusios Lietuvos tragedijos dalyje. Tai buvo Pirčiupio kaimo sužadinimas: ne tik trobesių, bet ir 119 tuo metu ten rastų gyvų; žmonių...

Pirčiupio įvykio neatskiriama priklausomybė ir "baisių Lietuvos birželių" eilę yra akivaizdi. Ji tačiau nėra atitinkamai įsisauganti dabar svetur tuos birželius mininčiųjų.

Visų pirma todėl, kad Pirčiupį ir jo gyventojus vokiečių esesininkų baudžiamoji komanda sužadino 1944 metų birželio 3 dieną, karo veiksmų frontui jau visiškai artėjant į Lietuvą. Žinia apie tą įvykį tuo metu per kelias savaites nedaug tepasisklido ir tai tik gando pavaldai. Iš Lietuvos pasitraukusieji daugumas apie Pirčiupį pirma karta išgirdo tik po keleto ar net kelių metų.

Antra, — apie Pirčiupį informacija yra tapusi monopolizuota tik bolševikinės propagandos reikalams, ir skaudžioji tragedija be pilnijos naudojama piešti tūkstančių plakatus, kurių tik parašai reiskia užuojautą tragedijos aukoms, o substancija stengiasi nukreipti dėmesį ir atmintį nuo savųjų čekistų piktadarybių. Kiek galima garsiau reikia apie Pirčiupį, kad būtų menčiau begirdima apie Raimūnų, Praveniškes, Panevėžį, Zarasus, Cervenę...

Ir Kauno IX fortą garsina, turistams rodinėja tik 1943-44 metų tep vykusius žiaurumus aiškindami ir tuo pačiu slėpdami, bandydami išdildyti iš atminties, kad čekistai — enkavedistai pirmieji, jau 1940-41 metais, tame pačiame forte buvo įsteigę "mirties priėmimą"; ten gi buvo "laukiamasis" visiems pasmerktiesiems žūti. Skirtumas tarp esesininkų ir enkavedistų, žinoma, buvo. Netgi tikra priešingybė: esesininkai staigia ugnim deginė, enkavedistai neskubėdami speiguos žmones marino... Esesininkai Pirčiupį sužadino 119. Čekistai per IX fortą į panašius "laukiamuosius" iš gyvenimo išbraukė per vieną birželį apie tiek pat šimtų žmonių, o ilgainiui net ir tūkstančių.

Visų tų dalykų minėjimu Lietuvoje nerengia. Rusų ir jų čekistų vardo blizgintojai piktinasi, girdėdami, kad kitur dar minima viskas, kas nelemtaisiais birželiais Lietuvoje dėjos.

kūrei daug darbininkų istorijos ir žina, kur darbininkai yra buvę praeity. Bet ar esi pasakęs, kur jie bus ateity?"

Lewis atsakė: "Jaunas žmogau, siuraf stasai klausimą. Klausimas liečia ne vien darbininkus, bet visą žmonių, visą pasaulį. Klausimas, kur ateity bus žmonija, mantant prieš akis atominės katastrofos galimybe".

Lewis buvo gimęs beturčių angliakasių šeimoje ir mokslo siekti negalėjo. Būdamas 12 metų amžiaus jis turėjo mesti pradžios mokyklą ir eiti anglies kasti. Bet nuolat skaitė ir lavinosi. Dabar diskusijose jis galėjo cituoti ne tik Bibliją, bet ir Šekspyrą.

Kiti nuodėmę jie ne tik nepamiršta, bet ir primygtinai vis dar primena. Tuo tikslu birželio 2 d. ir Pirčiupį vėl buvo surengtas stambaus masto minėjimas (25 metų proga), į kurį sugužėjo daug vyresnybės iš Vilniaus, kuri su savim atsižvelgė net ir Kanados komunistų partijos CK sekretorių.

Iš Vilniaus atvykęs CK sekretorius A. Barkauskas vienoj savo kalbos vietoj Pirčiupį sužadintuosius nubairė jau nebe kaip nekaltas nacių aukas, o kaip aktyvius kovotojus bolševikų pusėje. A. Barkauskas paskelbė, kad bolševikiniai partizanai nukovė "daug tūkstančių" vokiečių kareivių ir karininkų ir pridėjo, kad pirčiupiečiai tiems partizanams uoliai padėjo. Dėvynis paminėjo isakmiai, bet tvirtino, kad "jiems padėjo visi šio kaimo žmonės".

Tokiu — tik po 25 metų ištraukto — dalyko nušvietimo partijos sekretorius pirčiupiečius, tiesa, bolševikų akys gal kiek ir išaukština: jis paskelbė juos savosios pusės kariniais herojais, dalyvavusiais karo veiksmuose, kuriuose žuvę tūkstančiai vokiečių!

Ligiol apie Pirčiupį buvo žinoma, kad jo sužadinimas su gyvais žmonėmis buvo vienas iš barbariškiausių teroro aktų, apmokomajai atliktas prieš nieko dėtus žmones, aiškiai žinant, kad jie žudomi už kito padarytą veiksmą. Vokiečiai, vos įžengę Lietuvon, jau paskelbė, kad už kiekvieną užfrotą žuvusį vokiečių žydą, sia po šimta aplinkinių gyventojų, visiškai neatsižvelgdami, ar yra jų tarpe tikrasis vokiečių žudikas...

Ties Pirčiupiu buvo nušauti tik du vokiečiai. Po kelių metų žinoma, "Tiesos" redaktorius, pasigyrė, kad tai jo vadovaujamas partizanų būrys tai padarė. Žinoma, žinojo, kad tokiu medžioklės gam pasibaigė greta esančio kaimo gyventojams. Tačiau nesudraudė nuo pigaus laimėjimo sąskaitos padidinimo: sumedžiojo porą kaimo žmonių, jėgų vokiečių, rizikuodami apie dviejų šimtų vietinių gyventojų gyvybę! Tai gi netiesioginiai ir tas partizanų būrys su žinoma priešakyje turėtų atgailauti už Pirčiupio likimą.

Pirčiupio aukų paskelbimas aktyviais rusų šaltiniais, taigi, savojį kraštą išdavikais, yra pradinėmąs pirčiupiečių apmėgdymas ir įžeidimas.

(Elta)

Kas kitur rašoma

Apie Lietuvos totorius

Kai dabar pradėta apie totorius taip daug kalbėti ir rašyti, tai reikia atsiminti, kad ir Lietuvoje yra totorių. Jie yra palikuonys tos totorių bangos, kuri 13-tame šimtmetyje buvo užplūdus Rusiją ir prie Kaspijos jūros įkūrus Čingis Chano imperiją, kartais vadinamą "Aukso Orda". Ji vargino Rusiją mokesčiais apie 200 metų. Tarp 15-jo ir 17-jo amžių jie pasirodė ir Lietuvoje — Vilniaus, Gardino ir Podolės gubernijose.

Paprastai, totoriai yra laikomi mongolais. Bet Encyclopedija Britannica sako, kad tai esanti klaida. Nei jų etniniai bruožai, nei kalba neturi nieko bendra su mongolais. Jie esą turkų kilmės ir kalbą gryną turkų kalbą. Tiksliai tie jų kiek pasikeitę, kurie paslinkę į šiaurę ir tenai susimaišę su vengrais, suomiais ir samojėdais. Jie esą nedidelio ūgio, bet patingi, stiprūs ir darstūs žmonės. Rusijoje jų esą daugiausia Kazanės gubernijoje — apie 100,000. Kiti išsibarstę po Ufos, Samaros, Viatkos, Tambovo, Penzos, Permės ir Orenburgo gubernijas.

Kiek jų dabar yra Lietuvoje, tikrų žinių nėra. Nepriklausomos Lietuvos laikraščiuose kartais būdavo užuominų apie jų kaimus ir medžetes (maidyklas). Jie laikomi mahometonų religijos.

Apie Lietuvos totorius neseniai prabilo žurnalas "Kultūros Barai". Anot jo — "Azerbaidžano mokslo akademijoje esanti saugoma reta knyga, būtent: "Lietuvos totorių istorija". Ja parašęs rašytojas Jusifas Vezira Cemenzemilis, gimęs 1887 metais Azerbaidžane ir 1910 metais baigęs Kijeve teisės mokslą. Paskui dar studijavęs Paryžiuje ir Istambule (Turkijoje)".

Jo knyga "Lietuvos totorių istorija", išėjusi 1919 metais Simferopolyje. Parašyta azerbaidžanų kalba ir atspausdinta senaisiais arabų rašmenimis.

Knygoje esą 9 skvriai: 1. Pirmieji emigrantai Lietuvoje, 2. Kunigaikščio Vytauto laikai, 3. Totorių gyvenimas Lietuvoje ir t.t. Autoriaus žiniomis, 19-tajame šimtmetyje Lietuvoje būvę apie 5,000 totorių.

Archievo aukų rinkėjas

Chicago "Drauge" skaitome šitoki kurjoza:

"Prieš Balfio pikniką Cicerio balfininkai, kaip kad buvo daroma per praėjusius 20 metų, išėjo aplankyti apylinkės lietuvių ir nelietuvių prekybininkų, kurie yra daugiausia palaikomi mūsų tautiečių. Buvo surinkta gana daug ir vertingų aukų piknikui. Taipgi aplankė Hardware krautuvę, esančią prie 14-tos gatvės. Prekybininkai atsisakius kėnės aukoti, rinkėjai be jokio kalbų išėjo pas kitus, bet po kelių minučių minėtas prekybininkas su policininku atsivijo rinkėjus ir perdavė juos, kaip nelegaliai vykdančius rinkliavą. Policininkas susisodino į mašiną O. Zailskienę, J. Pupelienę ir V. Šimkų, nusivėžė į policijos būstinę. Susisiekus su miesto pareigūnu Kimbarku, kuris išaiškines reikalą ir pasakęs, kad yra viskas tvarkoje, rinkėjai buvo

grąžinti atgal ir tęsė toliau savo rinkliavą".

Chicago laikraštis nepasako, kas tas gudrus prekybininkas buvo — lietuvis ar kitatautis.

Kas taip kalbėjo?

"Naujienu" 137-tame numerio J. P. Leknelis rašo apie Lietuvos žmonių išvežimą birželio mėnesi ir pasako, kaip ta išvežimą tada aiškinęs Paleckis. Esa:

"Jis kalbėjo per Kauno radijo. Jo kalba pilna cinisčių išsireiškimo, nors balse jautėsi retikrumas, prislėgta nuotaika, o gal ir didis sąžinės graužimas. Bet šis maurus savo pareigą atliko. Savo kalboje jis taip pat mažiaug, taip pasakė:

"Lietuvoje įvykdėta operacija. Ji buvo reikalinga, kad apsisvalius nuo liaudies priešų. Buvo išvežti lietuvių tautos atmatos, prostitutės, valkatos, buožės, kulokai, išnaudotojai ir liaudies priešai".

Tik prieš kelias dienas mes skaitėme anie tai kitame laikraštyje, bet tenai buvo aiškiai pasakyta, kad anie išvežamus lietuvių taip pliovoies rusas agentas. Buvo paduota ir jo pavardė.

Taigi, kas buvo tas kalbėtojas — rusas ar lietuvis?

Bet net nesinori tikėti, kad sveiko proto žmogus galėtų taip piktžodžianti.

SPAUDA BEVARTANT

Siemiet sueina 10 metų Amerikos kongreso rezoliucijai, raginančiai minėti pavergtąsias tautas (Captive Nations). Minėjimo savaitę bus liepos 13-19 d. Bendras Pavergtųjų Tautų Komitetas, kuriam dabar pirmininkauja ukrainietis prof. Dobrianskis, tarp kitko, ruošia iškilmingą banketą Universiteto klube, Washingtone, liepos 16 d., kuriame garbės svečiais būsia Kinijos diplomatas Ku Čen-kangas ir Amerikos darbo AFL-CIO sąjungų federacijos prezidentas Meany. Ukrainiečių Susivienijimo organas Svoboda sako, bilieto kaina bus \$12.50 asmeniui ir norima, kad kiekvienas dalyvaujantis tautos atstovai turėtų pažiausia bent po vieną atskirą savo tautybę atstovauti.

Londono einančiame Rytų Europos klausimams Survey žurnale vietinio politinių ir ekonominių mokslų instituto prof. Cranstonas rašo:

"Po Napoleono karų 1815 metais nugalėtojai siekė Europą apaminti, sukurdamai tvarką, paremtą jėgų pusiausvyros principu, kuris, aišku, nesiderino su tautų apsisprendimu. Jaltoje ir Potsdame po 1945 metų vėl grįžta prie to paties pusiausvyros principo".

"1918 m. (prof. Cranstonas toliau pasakoja) nacionalizmas susilaukė didelės pergalės, nes prezidentas Wilsonas skelbė, kad laisvė ne pusiausvyroje, o tautų apsisprendime. Todėl tada manyta, kad Europos "balizacija" (išbarstymas tautinėmis valstybėmis) bus teisingumo įvykdymas. Bet 1945 metais nacionalizmas patyrė skaudų pralaimėjimą. Ištosios tautinės

valstybės, pavyzdžiui, Estija, Latvija ir Lietuva, buvo išbrauktos iš Rytų Europos žemlapio, o kitos buvo pavestos Maskvos malonei".

Amerikos ukrainiečių tautų sąjunga įteikė rasytojos Lesės Ukrainkos angli kalbon išverstą jos poezijos ir prozos rinkinį Tarptautinės Moterų Klubų Federacijos pirmininkei Magee. Tai buvo padaryta Clevelande, kur 19 tautų miesto parke turi savo kultūrinius darželius. Ten yra ir lietuvių darželis su dr. J. Basanavičiaus statula. Ukrainiečių darželyje yra Lesės Ukrainkos statula.

Siai moterų klubų federacijai priklauso apie 16 tūkstančių klubų, šešiasdešimt kraštų turinčių 11 milijonų narių.

Haverio institutas Kalfornijoje išleido Bostono universiteto prof. Dziewanowskio studiją "Josep Pilsudski: European Federalist" (300 psl., \$8.70).

Bendra lietuvių nuomonė apie save lietuvių laikiusi Pilsudski yra neigiamą, nes labai pagarbingu būdu ginklu išplėdė nepriklausomos Lietuvos sostinę Vilnių. Lenkų nuomonės yra taip pat susiskaldę. Vieni mano, kad jis buvęs kažkoks juokdarys ar iš kapo prisikėlęs Jogaila, svaiojės šiame moderniaje amžiuje atkurti jogailinę Lietuvos-Lenkijos "respubliką" — Ržėčpospolitą. Kiti mano, jį buvus gudriu Machiavelio rūšies politiku, siekusi sulaukyti Maskvos veržimui gilyn Europon. Profesorius Dziewanowskis siekia pavaizduoti Rytų Europos istoriją ir joje Pilsudskio vaidmenį.

Amerikos slavistų sąjungos ketvirtinis Newsletter praneša, kad Southwestern sakos metinėje konferencijoje dalyvavo prof. Vardys ir pirmininkavo posėdžiui, svarstė socialogines-antropologines studijas rytų europiečių ateivių gyvenimo Amerikoje. Čia buvo idomi prof. Wiczerzako paskaita.

Paskutiniame praitejo šimtmečio ketvirtį vis gausiau Amerikon atplaukia lenkai (ir lietuviai) ateiviai, netrukus patyrė, kad jų orkizmojamų parapijų turėtas priklauso vokiečių ir airių kilmės vyskupams, kurie vengė aukštesnės hierarchijos priimti lenku ir lietuvių kilmės dvasininkus. Todėl atsirado nuo Romos nepriklausoma ("nezalezna") kataliku Bažnyčia. Vienas jos pradininku buvo lenkas kun. Kozlovskis Chicagoje. Jis suorganizavo 23 parapijas. Antras pradininku buvo kun. Kaminskis, Buffalo, N. Y., o trečias — kun. Hoduras, Scranton, Pa.. Visi jie buvo "senųjų katalikų" šventinti vyskupais, o Hoduras įkūrė ir seminariją, kurią baigė ir lietuvių vyskupu tapon Offitonas (Scranton, Pa.). Oficiali statistika skelbė, kad 1953 m. lietuvių "nepriklausomų" parapijonu būta 5,672 (keturiuose parapijose), bet 1965 m. jų priskaitoma tikrai apie 4,000.

Lenkai šiuo metu turi 162 nepriklausomas parapijas (keturiuose diecezijose, su

KAS NIEKO NEVEIKIA,
SO NIEKAS NEVEIKIA

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS ŠKAITO KAM,
TAS DŪMONO NEPRASE

KAS GIRDĖTI NEW YORKE

LDD susirinkimas

Birželio 15 d. Bruco svetainėje įvyko paskutinis prieš atostogas Lietuvių Darbininkų Draugijos narių susirinkimas.

Susirinkimą atidarant, buvo pagerbtas miręs Naujienų redaktorius dr. P. Grigaitis. Ta proga buvo plačiau pasidalinta mintimis apie šį mūsų demokratinio socializmo idėjų ugdytoją, įžymų politiką ir patriotą. Pasidžiauta aukomis paremti ir jo paminklo statymą Chicago tautinėse kapinėse, kai tik bus pradėtas šiam reikalui vajus.

Kažin žinome, Mirusiųjų pagerbimo dieną Chicago tautinėse kapinėse buvo padėti ir New Yorko visuomenininko Vinco Kalvelio pelnai. Juos ten nuvežė ir prie kapo žodį tarė B. Spūdienė, St. Br edis ir šiuos žodžius rašė. Apie tai irgi buvo susirinkime pranešta.

Susirinkimo dalyviai buvo painformuoti ir apie kitus didesnius lietuvių gyvenimo įvykius. Čia buvo pakalbėta apie Balfo vadovybės veiklą. Jo vadovų pasitarimas buvo Balfo pirminko buveinėje Providence, R.I. Ten LDD atstovavo B. Spūdienė, kuri nusiskundė, kad uofų Balfo veikėjų skalčius lyg ir mažėja ir veikla siaurėja, nors Balfo paramos prašančių yra labai daug. Tad nenusistokim remti šios reikšmingos organizacijos.

Paaikšėjo, kad Balfo vadovėbė yra pasiryžusi išleisti savo 25 metų veiklos apskaitinį leidinį, ir kurio reaktorių kviečiamas dr. D. Jasaitis, šioje srity turintis didelio patirtimo ir aktyvus Balfo rėmėjas.

LDD narių susirinkime taip pat prisiminta ir Dariaus-Girėno skridimo su kaktis liepos 17 d.

Kadangi Dariaus ir Girėno komiteto narių skaičius sumažėjo, išvykstant Montvilai į Lietuvą, tai jo vieton kviečiama LDD narė M. Vasilka, o taip pat bus kreipiamasi į vietos L. Bendruomenę, kad ji padėtų tą minėjimą suvesti.

Siemet Dariaus ir Girėno paminėjimas įvyks prie jo paminklo liepos 19 d., šėntadienį, 3 val. popiet.

Buvo aptarti ir Alto Detroite šaukiamos Lietuvių konferencijos klausimai. Ji įvyks rugpjūčio mėn. į konferenciją nutarta siųsti 3 atstovus: M. Akeliene, U. Daunorienę ir B. Spūdienę.

Kadangi LDD susirinkimas vyko Tėvų pagerbimo dieną, tai atitinkamai buvo pagerbti graži atžalyną užauginę tėvai.

Spandę buviant

(Atkelta iš 2 pusl.)

vyskupais) ir 280,000 parapilietė. Vyskupų primatu dabar yra Hoduro įsventintas Grochowski. Romos katalikų lenkų parapilietis esama apie 860 su beveik trims milijonais parapilietė.

Ziurovas

Kitas susirinkimas bus spalio mėnesį.

Nauju nariu priimtas Gelgauda. Orlavienei pareikšta užuojauta dėl vyro susirgimo. U. Daunorienė kvietė vasarą į savo sodybą tuos, kurie niekur kitur vasaroti neisvažiuos.

J. Vilks.

J. VILKAIČIO ŽODIS

PRIE V. KALVELIO KAPO

Gegužės 30 d. Chicago Lietuvių Tautinėse kapinėse palaidoti New-Yorke mirusio Vinco Kalvelio pelnai. Ten prie jo kapo atsišveikino ir ALSS centro komiteto sekretorius Jonas Vilkaitis, kuris taip kalbėjo:

"Čia mes iš New Yorko atvežėm pelenus ne kurio nors žymaus mokslininko ar išgarsėjusio politikto, bet eilinio sąmoningo lietuvių Vinco Kalvelio, dar gyvo apsisprendusio, kad jo palikai būtų sudėginti ir peleinai atvežti Chicago į tautines kapines, kur jo iš anksto buvo numatyta vieta ir paruoštas antkapis.

Vincas Kalvelis, atvykęs į JAV, tuoj užmezgė N. Anglijoje ryšius su savo tautiečiais ir tapo jų sambūrių nariu.

Į SLA jis įstojo ne dėl kurios asmeninės naudos, bet tik todėl, kad šis lietuvių susivienijimas buvo visiems prieinamas, nepaisant jų nei politinių, nei religinių įsitikinimų. Jis susirado kelią ir į Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungą, nes įsitikino, kad šis lietuvių sambūris, pasirinkęs kelią, vedantį į darbo žmonių gerovę, yra geras ramstis ir kovojantiems dėl savo šalies laisvės, dėl nepriklausomybės, dėl savos valstybės atstatymo. Jis taip pat įsijungė į Lietuvių Darbininkų Draugiją, kuri rūpinasi savo narių kultūrinimu, švietimu, ir taip pat yra visiems prieinama.

"Kaip sąmoningas lietuvis, Vincas Kalvelis rėmė Altą ir kelerius metus iš eilės atstovavo socialdemokratams New Yorko Alto skyriuje. Jis taip pat nebuvo abejingas ir Balfo veikiui. Jis uoliai rėmė Literatūros Fondą ir buvo jo garbės narys.

Dar Lietuvos nepriklausomybės metais velionis lankė Lietuvoje ir padėjo savo broliui pasistatyti namus ir įsigyti žemės ūkio pdaugus. Jis buvo Lietuvoje ir bolševikams ją okupavus. Grįžo nusiminęs dėl savo tautos likimo. Lankydams Vilniuje, susijaudinęs pakultinį kartą nuo Gedimino kalno apžvelgė miestą ir pasisėdė žemių sauleje, kuri artimuosius čia įprasė į jo kapą iberti. Abi šias šalis jis mylėjo.

Savo paliktam testamentu jis nepamiršo savo giminių ne tik JAV gyvenančių, bet ir Lietuvoje likusių. Nepamiršo jis nei Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos ir nei Lietuvių Darbininkų Draugijos, kuriose jis uoliai veikė.

Toks buvo Vincas Kalvelis."

ALKOS ARCHYVAS
DIDĖJA

Lietuvos generalinis konsulas New Yorko Anicetas Simutis birželio mėn. viduryje aplankė prel. Pranciškaus Juro pastangomis prieš kelioliką metų įsteigtą ir jo globojamą Amerikos lietuvių kultūros archyvą Alką, kuris neseniai įsikūrė tam tikslui statytose savose patalpose Putnam, Conn.

Nepernesiausiai persikėlęs į savas patalpas šis archyvas tebėra tvarkymosi sodyboje, bet jau ir dabar jame yra sutelkta gana daug lietuviškų knygų, laikraščių ir žurnalų komplektų, liau-

dies meno dirbinių, gintarinių papuošalų ir netgi lietuvių dailininkų padovanotų paveikslų.

Ten sutelktais knygų, žurnalų ir laikraščių rinkiniais gali naudotis kiekvienas lietuvis kultūrininkas. Savo lėšomis parūpinęs patalpas ir jų išlaikymą prel. Juras mēlai priima apsaugojimui viską, kas surišta su Lietuva; jos praeitimi ir aplamai lituanistikai.

Aplankęs Alką ir susipažinęs su ten esamais rinkiniais bei jų apsauga, gen. konsulas A. Simutis pavedė archyvo globai visą eilę lietuviškų laikraščių ir žurnalų rinkinių.

Kor.

KANADOS NAUJIENOS

HAMILTON, ONT.

SLA 72 kuopos gegužinė

SLA 72 kuopa liepos 6 d., sekmadienį, A. Padolskio sodyboje, 158 Willow St., Paris, Ont., ruošia gegužinę šioje sodyboje SLA 72 kuopa gegužines rengia jau tre ti metai, ir visada jos buvo sėkmingos.

A. Padolskio 8 akry sodyba yra pavyzdinčiai prižiūrima vietovė ir labai tinka gegužinėms ir aplama poilsiautojams. Čia gegužinės dalyvių patogumui yra maudymosi baseinas, kurio vanduo filtruojamas, aikštė apaugusi medžiais, kurių pavėsyje sustatyti stalai, veikia 2 krosnys, kuriais galima nemokamai naudotis.

Siemet į gegužinę rengia si atvykti nemaža svečių iš Toronto. Į gegužinę organizuoja iškylą ir platina loterijos bilietus SLA 286 kuopa. Yra kviečiama gegužinėje organizuotai dalyvauti ir SLA 278 kuopa iš St. Catharines, Ont. Šios kuopos nariai į 72-ros kuopos gegužinę išvyksta mašinom 9:30 val. Kas nori į iškylą įsijungti, prašomi skreiptis į J. Šarapnicką, tel. 682-9444.

Gegužinės loterija bus turtinga. SL A72 kuop. veikėjai P. ir D. Dauginai iš St. Catharines paaukojo loterijai foto aparatą, hamiltoniškai V. ir S. Burdinavičiai — sieninį laikrodį, F. Rimkus — rankinį radijo transistorių, ir t.t.

Gegužinėje veiks užkandis ir minkštų gerimų bufetas.

Gegužinėje bus ir jaunių sporto varžybos — bėgimas ir šuolis į tolį. Geriausiai pasireiškusiems bus įteikiamos premijos.

Kelias į gegužinę: iš Hamiltono važiuojantiems 2-ju keliu važiuoti tiesiai, iki jis sutampa su 5-ju, kirsti 5-tą kelią tiesiai ir, pavažiavus pusantros mylios, sukiti į kairę. Už pusės mylios nuo kelio A. Padolskio sodyboje plevėsuos lietuviška trišpalvė vėliava. Važiuojantiems 5-ju keliu sankryžoje 2 ir 5 kelio yra šviesos. Važiuojantiems rytų kryptimi prie šviesų sukiti į kairę, o vakarų kryptimi — į dešinę.

Jeigu oras būtų nepalankus, gegužinė vistic įvyks, nes A. Padolskis užleidžia erdvias savo gyvenamas patalpas.

Jeį važiuojantiems į gegužinę vietą atsirastų kokių sunkumų jai rasti, skambinkite — Paris, 442-3576.

Tad ligi malonaus pasimatymo liepos 6 dieną!

Kuopos valdyba

TORONTO, ONT.

Laisvės paminklas ar koplyčia?

KLB Toronto apylinkė sumanė pastatyti paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Tuo reikali buvo kreiptasi į Toronto ir apylinkių lietuvių visuomenę ir rasta pritarimo.

Paminklas statomas lietuvių kapuose Port Credit miestelio apylinkėje. Statyba palengva artėja prie pabaigos. Bet čia pat atsirado ir koplyčios vardas. Tai gi birželio 1 d. įvyko to dvigubos pastato pašventinimas. Į tas iškilmes privažiavo daugybė žmonių, nors lijo ir apamai oras buvo nepalankus.

Atrodo, kad tam pastatui dar reikėtų suteikti aiškiai išorinį vaizdą, nes tai dar nei paminklas, nei koplyčia.

Toronto lietuviai turi savo kapines

Prieš penkerius ar šešerius metus šv. Jono parapijos klebonas kun. P. Azubalis pastatė kapines, kuriose lietuvių kapinės. Jokių kitų tautinė bendruomenė tokių kapinių neturi. Joms buvo parinktas gražus smėlėtas kelioškos akerių kalnelis, nusileidžias į lygumą. To paties kurnio mūnė kapiai yra ir tvarkomi.

Čia visur labai gražu, paminklai įdomūs ir vienas į kitą nepanašūs, kaip būna kituose kapuose. Dėl to kapus žmonės noriai lanko, pagerbdami savo čia palaidotus artimuosius. O šiuose kapuose jau palaidota apie 500 lietuvių, įvairių profesijų ir nuopelnu veikėjų ir paprastų žmonių. Čia taip senesniosios emigracijos visuomenininkas Augustas Frenzels, Jonas Jokubynas ir kiti.

Geras baleto spektaklis

Jau pirmiau minėto Bostono Volkoffo baleto studijos rengtas spektaklis, kuriame

IS PIETŲ AMERIKOS

Pagerbti Argentinos
veikėjai

"Argentinos Lietuvių Balsas" rašo:

"Argentinos lietuvių kolonija yra dar palyginamai jauna, todėl mes neturime pastatytų paminklų nei Andriui Višteliauskui, nei Juozui Paugai, nei Jonui Skinskiui. O visgi būtų jau laikas tuomi pasirūpinti. Jog jie čia tiesė pirmuosius kultūrinius kelius, kuriais mes dabar vaikstome"

Dabar tenai veikia vadinamas Argentinos Lietuvių Centras — ALC. Šiomis dienomis buvo išrinkta nauja tos organizacijos valdyba ir buvo surengtas senųjų ir naujųjų veikėjų pagerbimas su vaišėmis.

"Visi vaišiu stalai buvo užimti. Grojo orkestras Ostende. Nuotaika buvo draugiška.

Alfredas Ruplėnas, kaip pranešėjas, visą eilę visuomenininkų pakvietė scenon tarti žodį. Naujosios valdybos vardu kalbėjo sekr. mokytaja E. Rudytė. Buvusios valdybos vicepirmininkas A. Jasutis ilgesnį kalbąj dėstė draugiško sugyvenimo reikalingumą A. L. Centre. ALOS Tarybos vardu sveikino jos pirmininkas Jonas Cikstas, Bendruomenės — int. St. Babronis, A. L. Balso vardu kalbėjo leidėjas Pranas Ozinskas, dekodamas buvusiai valdybai ir linkdamas geriausios sėkmės naujajai. P. Gudelevičius sveikino Laiko vardu. Atžalyno — H. Levanavičius, Rambyno — Olga Zabaraukaitė. Naujosios ALC valdybos pirmininkas Viktoras Misiūnas dėkojo publikai už gausų dalyvavimą — pritarimas užtikrina didžių ALC darbų įvykdymo galimybes.

Visuomenininkų pagerbimas A. L. Centre yra reikšmingas visai mūsų kolonijai. Visi džiaugiasi, kad praėjo tie laikai, kuomet buvo ignoruojamas tikras pasisventėlių darbas, dėl ko buvo įvykusios stagnacijos. Dabar atrodo, kad Argentinos Lietuvių Centras vėl eis savo pirmąpradžių dr. J. Basanavičiaus idėjų keliu."

Buvo susirgęs K. Norkus

"Argentinos Lietuvių Balsas" praneša, kad buvo susirgęs jo redaktorius Kostas Norkus, bet d-rui M. Šlepetiui suteikus medicinos pagalbą, po penkių dienų sugrįžo iš ligoninės ir dabar vėl eina savo pareigas.

dalyvavo ir šokėjai iš Čekoslovakijos, labai gerai pasisekė. Ji gerai įvertino ir rytinis Toronto dienraštis Globe and Mail gegužės 31 d. laidbį. Kritikas nepamiršo ir Orientinės išmokyto 8 mažųjų šokėjų, jas pagirdamas. Publikos buvo daug, tarp jos nemaža ir lietuvių, kurie šiaip į svetimųjų parengimus nenoriai eina.

J. Novog.

K. Norkus yra gerai žinomas ir Jungtinių Valstijų lietuviams. Bostone jis redagavo "Ateitį", kurios vietoje vėliau pradėjo eiti "Sandara". Jis redagavo ir "Atgimimą", kurį Worcesterį leido tautinės lietuvių parapijos klebonas Mickevičius.

Kiti ligoniniai

"A. L. Balso" pranešimu, Buenos Aires mieste serga ir kiti žymesni lietuvių veikėjai. Petras Bilevičius su žmona Marija Sakalauskaitė vienas po kito buvo gripo paguldvi. Juos gydė dr. Si-manuskas.

Antanas Avietynas išbuvo ligoninėje 10 dienų.

Jurais Brazionis, Argentinos Lietuvių Susivienijimo veikėjas, birželio pradžioje taip pat buvo išvežtas ligoninėn.

To naties Susivienijimo pirmininkas Antanas Puzinas guli Belgrado ligoninė. Jis yra 71 metų amžiaus. il-gers metus dirbes bitininku. Serga arterioskleroze ir karta is nieko neatsimena.

Gripo epidemijos grėsmė

Šio birželio pradžioje Argentinoje pasirodė gripas. Tai ta pati liga, kurią mes čia šiaurės Amerikoje vadiname influenza arba "flu". Tenai, Buenos Aires mieste, sveikatos departamentas paskelbė įsakymą, kad visi so-

tinės gyventojai, kuriems jau sukako 65 metai amžiaus, skiepytųsi nuo gripo epidemijos. Kūdikiai turi būti skiepijami iki 2 metų amžiaus.

Kruvinai įvykiai Argentinoje

Birželio pradžioje įvykiai Argentinoje kruvini įvykiai dar nebuvo atslūgę ir šio mėnesio vidury, kai rasoni šie žodžiai.

Sustreikavo darbininkai, prisidėjo studentai, ir prasi-dėjo susirėmimai su policija ir kriuomene. Tukumane, Hosarijo, Laplatoje ir Kordoboje trijų dienų kovose buvo užmušta 20 žmonių iš abiejų pusių. Barikadomis, gaisrais ir plėšimais Kordoboje padaryta tūkstančiai milijonų nuostolių. Sužeistų pripildytos ligoninės. Riau-šių praeitis — sunkus gyvenimas, didžiausia infla-cija, neapsakomas kainų iškilimas, taip, kad iš uždario bio sunku pragyventi. Res-publikos prezidentas Juan Carlos Ongania pasakė visiems šalies gyventojams didelę kalbą, pabrėždamas, kad jo daromi potvarkiai esą "naujos revoliucijos tarp-snis". Dėl tos jo kalbos atsi-statydino visu provincijų gubernatoriai ir buvo per-tvarkytas ministerių kabi-netas. Vidaus reikalų mini-steriu vieton buvusio dr. Bor-dos paskirtas generolas Francisco Imaz. Kas bus toliau, rašant šiuos žodžius dar nebuvo aišku.

Dėmesio
Amerikos Lietuviai!

Daugumas jūsų esate klausę švento Rašto tyrinėtojų transliuojamas radijo programas įvairiuose miestuose, o, tie tie, kurie skaitė šiuos religinius tekstus ir mūsų straipsnius, apadodintus laikraščiuose — Sandaroje, Keleivysje ir kt.

Gal laikurie iš jūsų turite nusipirkti magnetofono aparatą (Tape-Recorder) ir atrašinėti vel įrašyti lietuvių kalba tas mūsų pasakas, kurias buvo ir dar šimtmėn yra įvairiose vietovėse skaitę ir girdę?

Jeigu taip, tai mes esame pasiryžę su malonumu jums visada veiti patarinti, tik tuo reikaliu kreipkitės į mus. Mes jums tuoj pat prisiquime į magnetofono juostą rašytas tas temas, kuriomis kalbėjome ir kalbame per radiją, kad kiekvienas namie galėtųmė išgirsti Dievo Tiesos žodį.

Mes esame gavę daug palankių atsiliepimų iš mūsų klausytojų ir daug padėkos laiškų, ypač iš Pittsburgho, Pa., ir jo apylinkių.

Susidominkite šiuo mūsų pasiūlymu visi, kurie norite daugiau išgirsti apie mūsų brangius Dievo pažadus, apie jo planus, liečiančius visos žmonijos išganymą ir amžiną gyvenimą šios žemės Dievo karalystėje.

Tegul atėmia Dievo žodis į jūsų namus. Juk tas magnetofono aparatas (Tape-Recorder) nedaug tekainuoja, nes jį yra visokių — ne tik brangių, bet ir gerų niejų. Ir jūs namie išgirsitė mūsų balsą, apskatinanti Dievo žodį, kuris suteiks jums didžiulį džiaugsmą ir palaimą.

Jūs pakartotinai išgirsitė visa tai, ką mes kalbėjome 1967 ar 1968 metais, ir dar tai, ko nesate girdėję.

Laukiame jūsų atsiliepimų, jūsų kreipimosi į mus šiuo reikaliu. Atsilankitė, kad mes esame visada pasiruošę jums patarinti šį telpą pasikaitomis ir — veitui.

Kreipkitės į mus šiuo adresu:

LITHUANIAN BIBLE STUDENTS
212 E. 3rd Street
SPRING VALLEY, N.Y. 61362

Tebūna laukiamasis Jūsų svečia --
„KELEIVIS“! Užprenameruokite jį
savo bičiuliams!

Iš pavergtos Lietuvos

Rusai okupantai, šalin iš Lietuvos!

Paleckis apie totorius

"Keleivys" buvo jau rašęs, kaip po Antrojo pasaulinio karo buvo sunaikinta autonominė Krymo totorių respublika. Dabar laikraščiai praneša, kad apie tuos totorius prašėko ir Justinas Paleckis, Aukščiausios Tautybių Tarybos pirmininkas Maskvoje.

Jis pareiškė, kad Stalino laikais ištremtiems totorių respublikos gyventojams dabar esą leista grįžti iš Azijos, jeigu jie susiras sau darbą ir vietą gyvenimui. Totorių respublika nebus atgavinta, nes ten likę tik pusė milijono gyventojų.

Dabar Sovietų Sąjungą sudaro 15 respublikų: 53 pagal tautybes administruojami vienetai, įkaitant 20 autonominių respublikų, 8 autonomines sritis ir 10 tautinių apygardų.

Paleckio teigimu, žydai gyvena tarp kitų tautų ir naudojasi visomis bet kuriai tautybei teikiama teisėmis.

Bet žinios iš kitų šaltinių sako, kad totoriai reikalauja buvusios jų respublikos Krymo pusiausuly atstatymo. Dėl to reikalavimo veiklesni jų agitatoriai yra areštuojami, ir šį mėnesį Tas-kente turėjo būti sprendžiama jų byla. Jie esą kaltinami Sovietų Sąjungos šmeižimu.

Lietuvoje iškasmama senovės pinigų

Lietuvos laikraščių pranešimu, Vilniuje, kasdami kanalizacijos griovį Rusų gatvėje, darbininkai rado molinių puodų su senoviskomis monetomis: 1693 m. Niderlandų talerai, Švedijos Karolio XI laikų Rygoje kalta Livonijos šilingai, Jono Kazimiero laikų lietuviškas ir 4 lenkiški šilingai. Radinys perduotas Istorijos-etnografijos muziejui.

Vilniškė "Tiesa" paduoda kitą žinią apie senovės pinigų atradimą. Sakoma: "Kai Ulbiškių kaimo gyventojas Vaclovas Šilinskas buvo bėgąs arti daržo, jo plūgas išjudino iš vietos nedidelį plokščią akmenį. Po juo buvo rastos molinės monetos, pilnas pažalavusių sidabrinių monetų.

Lobyje buvo daugiau kaip 700 XVI amžiaus lenkiškų ir lietuviškų monetų. Šilinskas tuoj pat pranešė apie radinį Trakų istorijos muziejui ir perdavė lobį atvykusiam į vietą muziejaus darbuotojui".

Vagia, kaip Amerikoje

Vilniaus "Tiesos" korespondentas P. Tamulionis rašo:

"Ariogalos tarybinio ūkio mechanikas Bronius Mykolaitis vyko tarybinio ūkio automašina parvežti iš Kazlų Rūdos suremontuotą variklį. Grįždamas sustojo Kauno autoremonto gamykloje, iš kur turėjo paimti dar vieną motorą. Sutvarkęs dokumentus, užsuko į gamyklos valgyklą pavalgyti. Išėina iš valgyklos — nebėra mašinos. Pranešęs apie tai milicijai, pats irgi sėdosi

į taksį ieškoti. Griavos plente pamato savo "automašiu", sėdintį Bet prie šais juda transportas — negalima aplenkti. Staiga va-gis Edmundas Daugėla prieš pat judantį transportą suka mašiną į kairę, į šalutinį kel-luką. Užkliūdo sunkvežimį. Avarija. Sudaužomi du sunkvežimiai, apgadinama tarybinio ūkio automašina. E. Daugėla šoka iš mašinos, bando pabėgti. Jis smogia besivejančiam Broniui peiliu. Pagalbon atskubėję vau-rotojai ir keleiviai nusikal-telį rado jau sulaikytą".

Lietuvos dviratininkai

pralenkė visus

Romas Rudys iš Klaipėdos balandžio pradžioje Juo-dosios jūros pakrantėje įvykusiose Sovietijos dviratininkų 28 km lenktynėse lai-mėjo pirmą vietą ir aukso medalį.

Komandinėse lenktynėse, kur dalyvavo 13 komandų, lietuviai irgi laimėjo pirmą vietą. Lietuvių komandoje važiuo R. Rudys, A. Be-rankis, V. Dragašius, A. Rutkauskas ir P. Knieža.

Vokiečiai stato Vilniuje fabriką

Elta praneša, kad viena Vokietijos firma apsiėmė pastatyti Vilniuje medžio apdirbimo kombinatą. Sta-tybos vertė esanti apie 30 milijonų markių (\$7.5 mil.).

ČEKISKAS HUMORAS

Čekai kalti, kad Brežnevas nuklydo į pragarą

Numirė, sako, Brežnevas, Sovietų Sąjungos komunis-tų vadas, ir keliauja, žino-ma, į dangų, kur jam turės būti gera ir po mirties.

Keliauja, keliauja ir pri-ėina kryžkelę su dviem ro-dyklėmis, kurių vienoj pa-rašyta "Į dangų", o antrojo — "Į pragarą". Brežnevas, aiš-ku, pasuka į dangų.

Prieš geležinius vartus, jis energingai pasibeldžia. Vartai surinksmu atsida-ro, ir svecio pasitiki išsoka-net du stiprūs velniai. Nesiklauskami nei kas jis toks yra, nei ko nori, velniai griebia Brežnevą ir stacia-galva smukdo jį į čia pat prie vartų garuojantį dervos katilą.

Apsivertęs katile, Brež-nevas iškiša galvą, prunkš-čia gerklėn patekusią der-vą, keikiasi visokiomis ma-tmat ir krapstosi akis. O pa-matęs, kur pateko, nusimi-nęs sako:

— Prakeikti čekai! Jie ir čia sukeitė kelių rodykles!

(Kai raudonoji armija į-siveržė į Čekoslovakiją, čekai daug kur sukeitė kelių ir gatvių rodykles ir tuo bū-du labai ap sunkino įsibro-vėlių kariniams daliniams užimti nurodytas vietas).

Susan, 15 m. amžiaus, ir jos brolis Roger Bailey, 13 m. amžiaus, yra suimti ir vedami šerifo Lee Bechtold. Šie du vaikai yra kaltinami savo tėvo nužudymu, o jų pa-degtam name žuvo ne tik tėvas, bet ir motina ir 10 kitų vaikų. Tai įvyko Parkersburge, W. Va.

Netekome tylaus kovotojo

Saujelė žemių a. a.

Viktoro Kapočiaus kapui

Sunku vis dar tikėti, kad tas jūdrus ir linksmas vyras jau nebegyvena. Iš mūsų tarpo išsiskyrė, ne 48 metų neišgyvenęs, ir drauge nusi-nėse nesurasyta Lietuvos kovų vieno tarpsnio dalį. Ir kiek jis buvo šiaip jūdrus bei šnekus, tiek nuosta-biai tylus apie 1941-1944 m. darbus, dėl kurių praleido daug dienų nacių kalemūose ir Dachau koncentracijos stovykloje ir buvo paskirtas sudenginti "Naujosios Euro-pos garbei".

Buvo 1941-1942 m. žie-ma. Dar prieš 1941 m. Kalė-das Lietuvių Fronto vyrai su-rado seno popieriaus Spindulio spaustuveje ir iš-spausdino slapta kelis tūk-santčius Laikinių Ašmens Liudijimų, kuriuos nuo 1939 m. duodavo Lietuvos savi-valdybės vietoje pamesto paso ir vėliau, išsibaigus spausdintiems pasams, vi-siems. Po 1941 m. liepos mėn. tokių laikinių liudijimų buvo išduota tikrai gau-siai, nes daugelio pasai žu-vo karo dienomis. Antra, buvo jau sąmoningai vienam kitam duodami ir judre-niems 1940-1941 m. pogrindžio žmonėms, žinoma, kita pavarde. Juos vienas kitas viršaitis išduodavo ir vienai kitai lietuvių nuslėptai žy-dei. Dabar atsispausdintieji Laikiniai Ašmens Liudijimai buvo pasidėti atei-ties reikalui, pvz., vokiečių mo-bilizacijos atveju, dalis bu-ro atiduota kan. Pauliui Do-geliui, t. y. skirta žydų rei-klamams. Lietuvių Frontas faktinai liudijimams buvo rei-kalingas ir antspaudų. Iški-lo ir kitų cinkografijos pa-tarnavimų reikalus.

Vienas mano giminaitis, anksčiau dirbęs "Vilties" spaustuveje, susirado vieną jaunuolį iš buvusio "Vaiz-do" cinkografijos. Tą jauną vyrą suvedė su vienu Lietu-vių Fronto žmogumi, kuris redaguodavo vėliau Lietu-vių Biuletinį ir buvo visos Lietuvių Fronto spaudos faktinasis viršininkas. Ir šis jaunuolis, kurį vadindavo "su arbūzų kase", yra atlikęs daugelį Lietuvių Frontui reikalingų cinkografijos dar-bų. Jis parūpino 1943 m. balandžio mėn. reikalingus antspaudus, kuriais antspa-davome iš vokiečių kariuo-menės atleidimus. Tuo metu

vokiečiai šaukė kariuome-nėn 1914-1924 m. gimusiuo-sius, bet atleisdavo reikalin-gus karo ūkiui. Spindulio spaustuves dviejų vyrų dra-gsa ir "Su arbūzų kase" vyro paslauga pavyko atleisti ne tik mūsų organizacijai pri-klausiusius vyrus, bet ir dau-gelį kitų.

Vokiečių duotosios mai-to kortelės buvo badmininės. Vieni miestų gyventojai su-silaukdavo maisto iš kaime gyvenančių giminų, kiti to maisto išsigydavo mainais. Bet ir vėl, tiek Kaune, tiek Vilniuje, tiek ir kitose vieto-se buvo nemaža žmonių, ku-riems maisto įsigyti paken-čiama kaina buvo visai ne-jamoma. Todėl lietuvių re-zistencijos žmonės slapta iš-spausdino maisto ir kitų tie-kimų kortelės, ir jų nemaža dalis buvo išdalinama veltui arba už labai mažą atlygi-nimą, nors tokių kortelių da-lis, pvz., rūkalų, buvo par-duodama rinkos kaina. Už tuos pinigus buvo perkamas slaptiems laikraščiams po-pieris, ginklai ir t. t. Šalia re-zistencijos spausdintų mai-to kortelių ir visokių Abie-ferungscheinų nemaža jų spausdindavo ir ano meto "prekybininkai", ypač ne-pralenkiami čia buvo Vil-niaus lenkai ir jų pogrindis. Todėl, kai suplaukdavo į vo-kiečių įstaigas visi tie ūki-niai atsiskaitymai, Lietuva-turėdavo gyventojų per 10, 000.000. Vokiečius tas labai siutino. Gestapas ėmė siau-tėti ir suiminti visus įtaria-muosius cinkografijų darbi-ninkus. Įtariamų tarpan pa-bliuvo ir a. a. V. Kapočius. Pradžioje jis buvo suimtas grynų įtarimų ar vieno Kau-ko Taikosmos Meno Mo-tyklos nario skundu. Vėliau jam priskirta ir daugiau kal-tės.

1944 m. liepos mėn. atvy-kęs į Kauną, sužinojau visą nedalią. Tada man vilniškis Julius Kakarieka, tuo metu jaunuolį iš buvusio "Vaiz-do" cinkografijos. Tą jauną vyrą suvedė su vienu Lietu-vių Fronto žmogumi, kuris redaguodavo vėliau Lietu-vių Biuletinį ir buvo visos Lietuvių Fronto spaudos faktinasis viršininkas. Ir šis jaunuolis, kurį vadindavo "su arbūzų kase", yra atlikęs daugelį Lietuvių Frontui reikalingų cinkografijos dar-bų. Jis parūpino 1943 m. balandžio mėn. reikalingus antspaudus, kuriais antspa-davome iš vokiečių kariuo-menės atleidimus. Tuo metu

pat karinio ūkio kenkėjų — spekuliantų.

"Atadvasių" buvo tuo-jau išspausdintos maisto kortelės (vokiečiai, nebepa-sitikėjo Kauno Spindulio spaustuve, visas korteles spausdino jau Tilžėje), vi-soki kitoki ženkla ir sekan-čią dieną paleisti Latvijoje, kad juos gautų Rygos gėsta-pas. Čia buvo svarbu itin paleisti naujos atostoginės kortelės, kurios buvo visam vadinamajam Ostlandui. Buvo padaryta klaida, są-moningai pamesta kelios tik Lietuvai skirtos visai netoli Rygos gėstapo rūmų. Po ke-lių dienų tokios kortelės pas-keistos Vilniuje, vėliau Kaune. Tuo būdu buvo su-maišyta pėdos, nes ir suė-mus Kaune "ūkinių sabota-žo centrą", kurie spausdino visokias maisto bei kitas korteles, tikrasis kaltininkas nepateko... Ir vėl gėstapas buvo "nusodintas", bet su-imtųjų nepaleido, nes vie-nas jų mušamas šiek tiek prasiplepejo, bet, laimė, tas mažai ką žinojo, tebuvo ei-linis "prekybininkas".

A. a. V. Kapočius, sumus-tas ir iškankintas, buvo pa-siūstas per Vokietijos kale-jimus į Dachau, bet nesu-šaudytas Kaune: jam buvo nuimtas pagrindinis kaltini-mas, kad jis vienintelis te-daręs klisės, o svarbiausia — nebebuvo prijungta Kauno gėte surastosis įvairios kli-sės maisto kortelės ir ki-tiems reikalingas.

1946 m. Vokietijoje ke-lias dienas vasarą praleidau prie Chimsee ežero. Ten bu-vo ir keli nukentėję ir per-kalėjimus į Vokietiją pate-kę Laisvės kovotojai. Su Los Angeles netikėtai mirusiu a. a. inž. Broniumi Budgino, kurį vadindavome Jonu, te-ko plačiau kalbėtis ir aiškin-tis, kokių būdu galėjo su-sekti ir susemti vokiečių gė-stapas kaipuriuos rezisten-cijos vyrus. Teko plačiau susitoti ir prie jų likimo. Tuomet užgirdau, kad a. a. V. Kapočius jų spaudos da-liniui priklausė nuo 1942 m., nors jis padarydavo ir Lie-tuvių Frontui. Jis tuomet baudėsi plačiau rašyti, nors tik savųjų reikalui. T. y., ne spaudai. Mūsų buvo tuo me-tu bendra pažiūra, kad dar ne laikas byloti, kaip veike-me ir ką darėme, dar neatė-jo laikas praskleisti slapy-vardes ir kita, kas paleng-vintų Lietuvos okupantui narplioti vokiečių metais susidariusius ryšius ir t. t.

Po daugelio metų su a. a. Viktoru Kapočiumi susitiko-me jau Lietuvių Enciklope-dijoje. Jis fotografavo nuo-traukas ir ruošė ofsetui jos puslapius. Jūr buvo tas pat linksmas ir jūdrus jaunuolis. Daug pasakodavo apie įvai-rius jaunatvės pokštus bei išdaigas. Papasakodavo ir šiek tiek iš savo veiklos 1940-1941 m. prieš bolševikinę rusą okupantą. Prisiminė kartą ir apie darbą lietuvių pogrindžiui 1941-1944 m. Bet pasakojo labai mažai, nelaike to darbo kažkuo di-dingu, bet tik pareigos atli-kimu savo kraštui. Vieną kartą pasiukoė, kad tebu-ty tik eilinis pėstininkas dideliame šachmatų žaidi-mo. Aš kelioliką kartų įkal-binėjau surašyti to meto veiklą. Jis žadėjo, bet vis netaurėjo laiko. Kelis kartus pabrėžė taip pat, kad apie jo darbus parašysias inž. Bronius Budginas, kuris ji

vienų šokių metu pakvietęs į Lietuvos Laisvės Kovotojų eiles ir jiems jis davęs tylos priesaiką. Inž. Br. Budginas duodavęs jam užsakymus ir reikalaudavęs niekam kitam nedaryti, bet jis padaryda-vo Vilkui (Lietuvių Fronto spaudos skyriaus žmogus) ir dar vienam kitam.

Šiandien nebeturime gy-vųjų tarpe inž. B. Budgino, kuris didelę našą tempė ko-votojų tarpe ir su kuriuo ne vienam Lietuvių Fronto žmogui teko palaikyti ry-šius, derinti ir ne vieną dar-bą. Ar jis paliko parašysius atsiminimus, ar taip pat ne-prisiruošė?

Nebeturime ir linksmojo bei didelio ryžto žmogaus anuo metu, kai teko sutarti-nai dirbti Lietuvos laisvei, nebeturime to linksmojo dainininko, sunkiausiomis valandomis dainavusio:

"Štai ir tėvas Stalinas čia Su arbūzų kase..."

Šią satyrinę dainą, kaip ir daugelį kitų, a. a. V. Ka-počius mielai padainuoda-vo bolševikų metais arti-miesiems, vieną kartą buvo ir paskustas spaustuvės komjaunuolio, bet dar lai-mingai pasibaigė. Ta dažnai dainuota daina buvo, maty-ti, sutapusi ir parinkta Lie-tuvių Fronto žmonių lyg sla-pyvardė jam ir jo atliktiems darbams. Ir šiandien šis keliais prisiminimais tenka užsklęsti viena jo darbo da-lis, kuri nedaugeliui tebuvo žinoma.

Šiais keliais pabairas žo-džiais ir beriu atsisveikini-mo žemės saują, tikėdama-sis, kad jo buvusieji kovos draugai plačiau paryškins jo atliktus darbus.

A. Maziulis

10 knygų už \$2

Ar buvo visuotinis tvanas, 64 psl., kaina 25 centai.

Materialistinės istorijos supratimas, 80 psl., kaina 20 centų.

Zemaitės raštai karės me-tu, 126 psl., kaina 50 centų.

Juozas Stalinas, 32 psl., kaina 25 centai.

Zalgirio mūšis, parašė dr. Daugirdaitė - Sruogienė, 24 psl., kaina 50 centų.

Socializmas ir religija, E. Vandervelde, 24 psl., kaina 10 centų.

Atskirai sudėjus, jų kaina \$3.05, bet visos kartu pa-luodamos už \$2.

Demokratinio socializmo pradai, (S. Kairio įvadas), 64 psl., kaina 50 centų.

Tavo kelias į socializmą (Leono Blumo), 35 psl., kaina 25 centai.

Socizmo teorija, (M. Fiserio), 74 psl., kaina 25 ct

Socialdemokratija ir ko-munizmas (K. Kauskio), 47 psl., kaina 25 centai

KĄ LAUMES LEME

Tai rašytojos Petronėlės Orintaitės parašyti atsimi-mai apie žymiąją poetę Sa-lomėją Nėrį, tiek daug kal-bų sukelusią ir šiame žemy-ne, 224 pusl., kaina \$3.

Knygą išleido Chicagos Lietuvių Literatūros Dr-ja, ji lengvai skaitoma, pradė-jęs ją norėsi ir baigti.

LABAI IDOMUS ATSIMINIMAI

Atsiminimus visuomet į-domu skaityti, todėl siūlome įsigyti šias mūsų žinomų žmonių gyvai parašytas at-siminimų knygas:

VERGIJOS KRYŽKE-LIUOJE, Sibiro kankinės Stefanijos Rūkienės tremties atsiminimų atsiminimų I to-mas, 443 psl., kaina minkš-tais viršeliais \$5, kietais \$6.

Viktoras Biržiška, DEL MŪSŲ SOSTINĖS, atsimi-nimai (1920-1922 m.), 312 psl., kaina minkštais virše-liais \$2.50, kietais—\$3.75.

KONTRŽVALGYBA LIE-TUVOJE, Jono Budrio at-siminimai, 224 psl., kaina \$2.50.

PASKUTINIS POSEDIS, Juozo Audėno atsiminimai, 227 psl., kaina \$4.00

DU MEDINIAI IR TRYŠ GELEŽINIAI KRYŽIAI, Antano Šukio atsiminimai iš Lietuvos Nepriklausomybės kovų, 376 psl., kaina \$3.00

PER GIEDRĄ IR AUD-RĄ, Mykolo Vaitkaus atsi-minimų (1909-1918) IV to-mas, 272 psl., kaina kietais viršeliais \$3.75.

NEPRIKLAUSOMYBĖS SAULEJ, Mykolo Vaitkaus atsiminimų (1918-1940) V tomas, 295 psl., kietais virš-eliais kaina \$3.75.

To paties autoriaus tomas VI kietais viršeliais \$3.75, minkštais \$2.50.

LIETUVA BŪDO, Stepo-no Kairio atsiminimai, 416 psl., kaina \$2.00

TAU, LIETUVA, Stepo-no Kairio, 480 psl., kai-na \$2.00

DIENOJANT, Kipro Bie-linio, 464 psl., kaina.....\$2.00

PENKTIJAI METAI, Kipro Bielinio, 592 puslapių, kaina \$2.00

ATSIMINIMAI IR MIN-TYS, Kazio Griniaus, I to-mas, 300 psl., kaina \$2.

ATSIMINIMAI IR MIN-TYS, dr. Kazio Griniaus, II tomas, 336 psl., kaina \$5.

VYSKUPO P. BŪCIO ATSIMINIMAI, I tomas, 320 psl., kaina \$3.50, II to-mas 282 psl., kaina \$3.50.

SIAUBINGOS DIENOS, 1944-1950 metų atsimini-mai, parašė Juozas Kapa-cinskis, 273 pusl. kaina \$3.

GYVENIMO VINGIAIS, dr. P. Kalvaitės-Karvelie-nės, 360 psl., kaina \$2.50.

KĄ LAUMES LEME (apie Salomėją Nėrį), Pe-tronėlės Orintaitės, 234 psl., kaina \$3.

PALIK AŠARAS MASK-VOJE, Barboros Armonie-nės, 253 psl., kaina \$3.

SIAURUOJU TAKELIU, K. B. Kriaučiūno, 178 psl., kaina \$2.

ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIUDZIŲ, Petronė-lės Liudžiūnienės, 88 psl., kaina \$1.

NEPRIKLAUSOMA LIE-TUVA ATSTATANT, Ra-polo Skipičio, 440 puslapių, kaina \$5.

NEPRIKLAUSOMA LIE-TUVA, R. Skipičio atsimi-nimų II tomas, 476 psl., kai-na \$7.00.

DANGUS DERESYSE,—1918-1919 m. išgyvenimai, parašė Juozas Švaistas, 325 psl., kaina minkštais virše-liais \$2.50, kietais \$3.75.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMUS VEDA
STASYS MICHELSONAS

— Alou, Maik!
— Sveikas, tėve!
— Pasakyk, Maiki, ką tu dabar veiksi, kai tavo skulė užsidarė vasarai?
— Mėginsiu susirasti kokio užsiėmimo. O ką tėvas dabar veiki?
— Dabar, Maiki, kai praėjo dielė Birželio Dienų atleidai, aš darau rokundą sumenęs.
— O ką tai reiškia?
— Tai reiškia, Maiki, visoki apdumojimą. Vot, mano galvoj sukasi klausimas, ar yra dūšiai kokio pažitko iš tokių atleidų, kaip tos baisios Birželio Dienos?
— Bet čia ne "dūšios" reikalas, tėve. Čia tautos reikalas. Birželio dienomis lietuvių tautai buvo padaryta labai skaudi žaizda. Apie 40 tūkstančių nekaltų jos vaikų buvo išvežta Sibiran, ir daug jų žuvo. Tauta negali to pamiršti. Todėl kasmet daromas baisiųjų Birželio Dienų minėjimas.
— Bet kai aš viską gerai apdumojau, Maiki, tai Amerikoje mes turim tokių prajovų beveik kasdien, o vis dėlto mes nieko prieš tai nedarom.
— Apie ką čia tėvas kalbi?
— Aš kalbu apie tas maišytas veselijas. Lietuvaitė mergina išteka už kokio siriijono — ir gudbai savo tautai. Ne tik savajai tautai, ale ir savajam Dievui gudbai. Ji prisiekia kažin kokiam Alachui ar Mardukui. Čia, Maiki, tai jau ne tik tautai zguba, ale ir dūšiai prapultis. Ai beč jur laif!
— Religija, tėve, nesvarbus dalykas. Lietuvis gali jį pakeisti ir dažnai pakeičia, tačiau jis pats gali būti geras lietuvis.
— E, kas iš tokio lietuviu.
— O ar tėvas nežina, kad prieš kelis šimtus metų lietuviai buvo stabmeldžiai? Ir buvo narsūs vyrai. Kai kryžiuočiai pradėjo brukti jiems krikščionybę, jie gynėsi visomis jėgomis. 1410 metais lietuvių kunigaikštis Vytautas, pasikvietęs talkininkų, ties Žalgiriu sukapojo visą kryžiuočių ordina. Nuo to laiko praėjo jau 559

metai, o Žalgirį mūsų tauta vis dar atsimena, kaip didingos savo praeities švėtalą. Kudirka net ir į Lietuvos himną įrašė: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia." Bet atėję kažin iš kur atėjūnai tą praeitį prievarta pakeitė: senąją lietuvių religiją sunaikino, o jos vieton įvedė krikščionybę su trilypiu Dievu ir visa armija šventųjų, kuriuos dabar popiežius sluoja laukan, kaip Stalinas netikruosius komunistus. Bet kad ir pakeitė lietuviai religiją, kad ir priėmė keistą (trijų "asabų") Dievą, vistiek jie pasilieka ištikimi savo tautos sūnūs. Ir kai dabar atėjo kitokios rūšies kryžiuočiai, sunaikino buvusią Lietuvos santvarką, įvesdami jos vieton komunistą. lietuviai pasidarė dar tvirtesni savo tautos puoselėtojai. Taigi matai, tėve, kad religijos ir net politinės santvarkos pakeitimas neturi daug reikšmės: tauta pasilieka, kaip buvus. Tautybė išblėsta tik per mširąją santuoką. Todėl labai negerai daro mūsų jaunuoliai, kurie tuokiasi su kitos tautybės merginomis, ir taip pat negerai daro merginos tekėdamos už kitataučius.
— Zina, Maiki, jeigu Kudirka liepia lietuviams stiprybę semti iš praeities, tai reikėtų pažūrėti, kaip darydavo mūsų praeities kunigaikščiai. Pažiūrėk į savo knygą, juk tenai turėtų būti viskas išvirozta.
— Tėve, kunigaikščiai nėra mums geras pavyzdys. Gediminas buvo vedęs slavų kunigaikštę, nors savo religijos nepakeitė, pasilike Perkūno garbintojas. Septyni jo sūnūs taip pat buvo stabmeldžiai ir turėjo lietuviškus vardus: Manvydas, Narimantas, Karijotas, Algirdas, Kęstutis, Liubertas ir Jaunutis.
— O kaip su Jogaila?
— Jogailos požiūriu, tėve, Jogaila pasielgė dar blogiau, negu Gediminas. Negana to, kad jis vedė lenkę, bet priėmė ir svetimą religiją su svetimu Dievu.
— O kodėl jis taip padarė?

Juodojo pasaulio sukilimas

STASYS MICHELSONAS

(Tęsinys)

\$200,000,000 NUOSTOLIŲ, 35 ŽMONĖS UŽMUŠTI

Pietvakarinė Los Angeles miesto dalis, vadinama Watts, buvo beveik visiškai sunaikinta, kai 1965 metų rugpjūčio 11 d. prasidėjo negrų šėlas, kuris tęsėsi 6 dienas, nesustodamas nei naktimis. Triukšmingos minios po 7,000 iki 10,000 negrų siautėjo miesto gatvėmis, viską naikindamos, degindamos namus, plėsdamos krautuves, daužydamos automobilius ir mušdamos baltuosius žmones. Išplėję ginklų krautuves, maištininkai šaudė net į lėktuvus.

"The World Almanac" (1966) sako, kad per tas rūšes buvo sunaikinta \$200,000,000 vertės turto, užmušti 35 žmonės ir keli šimtai sužeista. Tarp užmuštųjų buvo 28 riaušininkai, vienas šerifas ir vienas ugniagesys.

Toje miesto daly gyvena 90,000 negrų, bet rūšes kėlė daugiausia tik jauni. Iš Watts rūšes pasiekė ir kitus pietų Kalifornijos miestus. Priežastis aiškinama visai: policijos "brutumas", reikalavimas pilietinių teisių, užėjusi karšta oro banga, skurdas, stoka darbo, neviltingi agitatorių kurstymas ir kitokie dalykai. Rūšes dalyvavo ir aunos moterys bei merginos.

Pirmiausia puolimas buvo nukreiptas į baltveidžių parduotuves. Juodveidžių krautuvės turėjo languose iškašas su žodžiu "Brother", ir tos išliko nepaliestos, nebent ugnis jas pasiekė.

Rūšes prasidėjo iš menko incidento. Eismo policininkas sustabdė automobilį, kuriu, kaip jam atrodė, važiavo girtas negras. Tuojau susirinko negrų minia, ir pasipylė akmenys į policininką. Pribuvo daugiau policijos, bet ir minia padidėjo. Prasidėjo ir langų daužymas. Policija su šerifais pasirodė bejėgė, todėl gubernatoriaus paskaukė 12,400 milicininkų. Riaušininkai puolė ir ligoninę, kur buvo nuvežta sužeistųjų. Išdaužė ligoninės langus ir šaudė į ugniagesius, kurie gesino degančius namus.

Rūšes pasibaigė rugpjūčio 16 d., ir negrų vadai pradėjo reikalauti, kad policija būtų nubauta už "brutumą". Jei policija suima negrą, tai jau "brutumas", bet jei negras buteliu praskelia policininkui galvą, na, tai taip ir reikia.

KETVERIŲ METŲ TERORAS

Riaušių buvo ir seniau Amerikoje. Dar prie anglų 1712 metais New Yorke sukilo vergai. Anglai 21 jų sušaudė, o 6 patys nusižudė. Antras sukilimas ten įvyko 1741 metais. Tada 13 sukilėlių pakarta ir 13 sudeginta. Detroit rūšes 1943 metais 43 asmenys užmušti, 700 sužeisti.

— Jis susigundė Lenkijos karaliaus vaniku. Bet lenkai jam pasakė: jeigu nori būti Lenkijos karaliumi, tai turi priimti katalikų tikybą ir vesti mūsų karaliaitę Jadvygą. Jogaila sutiko. Jis atsi-klaupė lenkų bažnyčioj, priėmė katalikų krikštą ir Vladislavo II vardą. Išsižadėjęs savo tikybos ir vardo, jis buvo suporuotas su Jadvyga ir tapo Lenkijos karaliumi, tik ne Jogailos, bet Vladislavo II vardu. Bet, būdamas Lenkijos karaliumi, jis norėjo būti ir didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Ir nekuri laiką buvo. Tačiau kilo pavojus, kad šituo būdu Lietuva gali būti sujungta su Lenkija, ko Lenkijos ponai ir norėjo. Bet Lietuvos didikai pasipriešino, ir Jogaila turėjo Lietuvos kunigaikščio titulo išsižadėti, palikdamas tą vietą savo pusbroliui Vytautui, kurį vėliau norėjo pašalinti.

— Tai kaip tu rokuoji, kaip turėtume Jogailą vadinti: bedieviu, perkrikštū ar zdraica?
— Jį galima vadinti dar Vladislavu ir kitokiu, tėve. Bet Jogaila ne vienas buvo toks. Seniau Europos valdovai keisdavo savo religijas kaip pirštines. Pavyzdžiui, Anglijos karalius Henrikas VIII dėl moteriškos atsisakė nuo Romos, ir taip Angli-

joj atsirado anglikonų bažnyčia. Lietuvos Vytautas krikštijosi kelis kartus — tai Romos, tai rusų stačiatikių apeigomis, atsižiūrint, ko reikalavo politinės aplinkybės. Lietuvių kunigaikštis Aleirdas, buvęs Vitebsko baltgudžių valdovu, vedė dvi žmonas rusas, nors pats pasiliko stabmeldys; bet savo vaikus, gimusius Vitebske, jis krikštijo rusų stačiatikių apeigomis, o gimusius Vilniuje — paliko pagonimis.

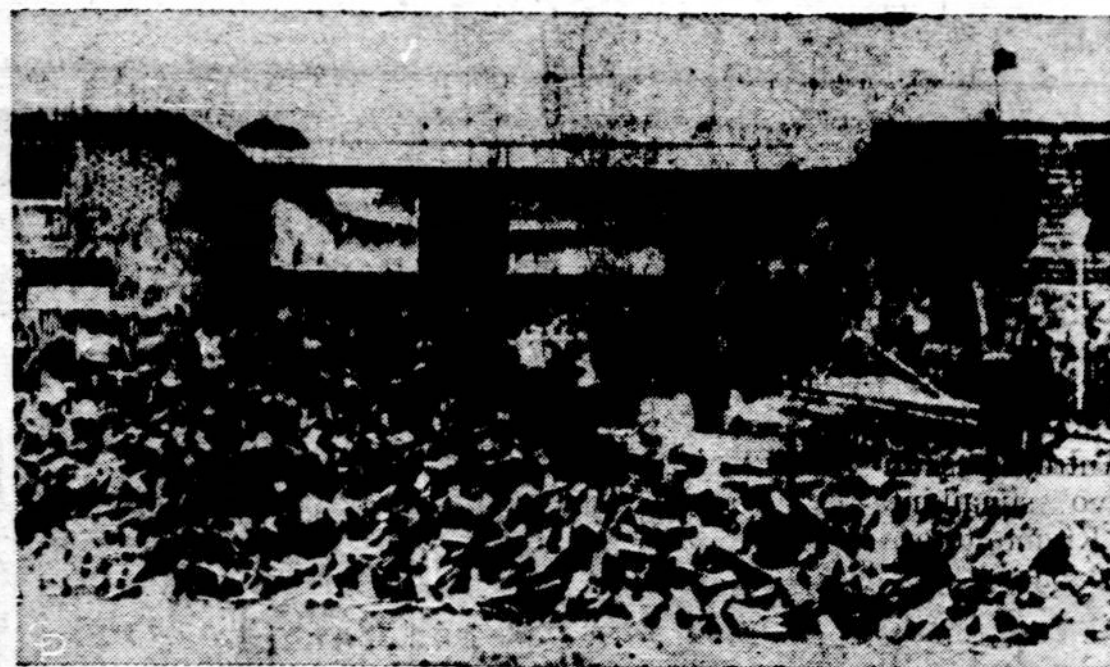
— Džiusta minut, Maik. Man tas nepatinka.

— Kas nepatinka?

— Nepatinka, kad tu šneki, kad mūsų kunigaikščiai buvo stabmeldžiai. Juk tai reikėtų, kad ir aš iš stabmeldžių kilęs... Nekalbėk taip.

— Nesijaudink, tėve. Lietuviškos stabmeldystės nėra ko gėdytis. Ji turi dalį gilią prasmę ir nei kiek nemėnesnė už vadinamas didžiausias religijas. Dievas Perkūnas rūpinosi tvarka ir teisybe pasauliu. O motina žemė, kaip visų gyvų būtybių maitintoja, buvo gerbiama antrojo vietoj. Gamtos deivės ir laumės buvo daug simpatiškesnės, negu vėlesnių laikų raganos ir velniai.

— Kaip aš žiūriu, tai tu, Maiki, nori iš manes padaryti stabmeldį. Gudbai!

Gelbėjimo būrio darbininkai kasinėja sugriuvusio restorano liekanas, ieškodami ten žuvusiųjų ir sužeistųjų. Kaip jau buvo rašyta, šis Ispanijoj, Los Angeles de San Rafael, 50 mylių nuo Madrido, naujai pastatytas restoranas po trijų dienų sugriuvo konvencijos metu, kai buvo pilna salė žmonių. 51 žmogus buvo užmuštas ir 120 sužeista, dauguma jų labai sunkiai.

Bet tie sporadiški išsiveržimai nepaliko platesnių atgarsių. Didžioji riaušių banga prasidėjo tik 1964 m., prez. Kennedžiui paskelbus negrams beveik neribotą laisvę.

Visų pirma, 1964 metų gegužės 17 d. Vyriausiasis Tribunolas panaikino mokyklų segregaciją, kurią 1896 metais tas pats Vyr. Tribunolas buvo patvirtinęs. Ir tuojau įvairiuose miestuose negrai pradėjo maištauti, reikalaudami, kad jų vaikams būtų atidarytos durys į baltveidžių mokyklas. New Yorke jie pareikalavo, kad iš jų apgyventų apylinkių juodi vaikai būtų autobusais vežiojami į kitas miesto apylinkes, į baltveidžių mokyklas. Bostone, kaip minėta, trys mokyklos negrų kvartale buvo sudegintos, norint priversti miestą vežioti jų vaikus į baltveidžių mokyklas.

Mississippi valstijoje, Pietuose, trys negrų agitatoriai už tokią propagandą buvo užmušti. Federaliniai FBI agentai areštavo 21 baltveidį — ne dėl žmogžudystės, bet dėl "sąmokslų priešintis negrų laisvei". Teismas visus juos išteisino.

New Jersey valstijoje riaušių siaubas sukrėtė visus didesnius miestus. Jersey City riaušininkai dūko rugpjūčio 2, 3 ir 4 dienas. Patersone ir Elizabethe — rugpjūčio 11, 12, 13 ir 14 dienomis.

Jersey City'je rūšes su krautuvų plėšimais prasidėjo dėl to, kad policija suėmė vieną negrą, kuris paleido akmenį į jos automobilį. Kokia čia, po velniais, laisvė, jeigu dėl tokio "menkniekio" policija areštuoja "spalvotą džentelmoną"! Tai "brutumas"! Ir, protestuodami dėl to "brutumo", negrai tris dienas ir naktis šėlo miesto gatvėmis, daužydami langus, plėsdami krautuves ir degindami namus. Sužeistųjų skaičius siekė 56 žmonių, įskaitant 22 policininkus.

Patersono miestas norėjo nuo riaušių apsaugoti, suruošdamas negrų jaunimui šokių vakarą su "aiskrymu" ir minkštais gėrimais. Bet pareidami iš tų šokių, jauni negrai pradėjo svaidyti akmenis į policijos automobilius. Policija, suprantama, šoko juodus chuliganus gaudyti, ir tuoj prasidėjo rūšes. Keturi asmenys buvo sužeisti ir 22 riaušininkai areštuoti.

Elizabethe mieste audra kilo dėl to, kad areštuojamas negras pradėjo priešintis ir policininkas pavartojo savo lazlą jam suvaldyti. Aštuoniolika riaušininkų buvo areštuota.

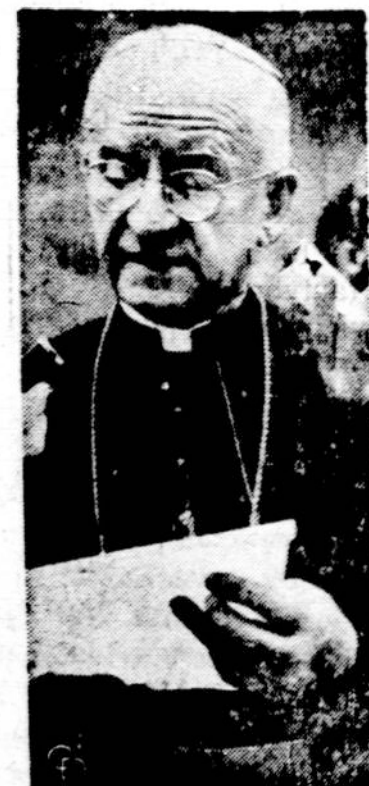
Tų pačių (1964) metų rugpjūčio 16 d. negrai sukilo Chicagos priemiesty Dixmoor. O kokia čia priežastis? Nežinia kas paleido gaudą, kad vienas svaiginamųjų gėrimų pardavėjas — baltas vyras — apkūles juodą moterį, pavogusią jo krautuvėje butelį degtinės. Ir to gando užteko, kad Chicagos priemiesty pasidarytų velniava. Šėlas truko ištisą naktį ir rytojaus dieną. Tvarkai atstatyti policija turėjo pavartoti dujines bombas ir šunis. 31 negras buvo areštuotas ir 50 žmonių sužeista, daugiausia baltveidžių.

North Philadelphijoje, kur gyvena apie 200,000 negrų, taip pat neapsiejo be riaušių ir plėšimų. Nepagrįstas gaudas ir čia buvo riaušių priežastis. Kažkas paleido paskalą, esą, policija užmušusi juodą moterį, nenorėjusią leistis areštuojamai. Rūšes tęsėsi dvi paras, rugpjūčio 28 ir 29; 350 negrų buvo areštuota ir 450 sužeista, kurių 250 reikėjo vežti į ligonines.

Iš viso 1964 metais negrų rūšes pergyveno 8 šiauriniai miestai. Be jau paminėtų vietų, buvo paliesti dar Seaside, Ore., ir Hampden Beach, N.H.

Sekanciais (1965) metais didžiausios rūšes įvyko Los Angeles priemiesty Watts, apie ką jau rašėm aukščiau. Per tą siaubą 35 žmonės buvo užmušti, išplėsta keli šimtai krautuvų ir sudeginta daug namų. Iš viso apskaičiuota \$200,000,000 nuostolių. Net prezidentas Johnsonas buvo priverstas negrų šėlą viešai pasmerkti. Vis dėlto jis nieko nedarė, kad rūšes būtų suvaldytos. Jis nenorėjo sukelti prieš save juodųjų minių, kad būsimuos rinkimuos neprarastų jų balso savo kandidatūrai. Todėl kaip kuriais atvejais jis atvirai jų bruzdėjimą ir paglostydavo. Taip buvo Selmoje, Alabamos valstijoje.

(Bus daugiau)

Kardinolas John J. Carberry skaito St. Louis kunigams instrukcijas, pagal kurias jie turį šaukti policijos, jei karingieji parapijiečiai bandytų trukdyti pamaldas.

Donald L. Oughton, 29 m., per klaidą policininko nušautas Los Angeles, ieškant šaudžiusio ir pravažiuojančius automobilius. Kai jis, sulaukęs, traukėsi iš kišenės pinigė, norėdamas parodyti dokumentus, policininkas pamatė, kad jis traukia revolverį, ir jį nušovė. Tai įvyko nakties metu.

PALENGVINKITE MUSŲ DARBĄ

Kiek laiko ir pinigų sutauptume, jei mielieji prenumeratoriai nelauktų, kol juos paragina rašyti, o pats, be paragavimo, prieš atsiųsytų reikalingą sumą.

Esame labai dėkingi tiems, kurie tokių raginimų nelaukia, ir tikime, kad ateityje prenumeratai pasibaigiant, vis mažiau bebūs tokių, kuriems reikės siųsti priminimus.

Kelivis adm-in

LIETUVOS ŽEMELAPIAI

Turime Lietuvos žemėlapių — už 50 centų, už \$2.50 (sulankstomas) ir už \$3.50 (sieninis).

MOTERŲ SKYRIUS

MARIUS KATILISKIS Senatveje

(Tęsinys)

Nenorėjo Čeporis bėdy, bet išeities nematė. Teisėjas priteisė ir įpareigojo viršaitį prižiūrėti vykdymą. Tasai sudarė trijų vyrų komisiją, ir nori nenori teko Simokaičiui išsigalasti kastuvus ir pasispiaudyti delnus. Čia, kaip ir sakė, bėdos tik prasidėjo. Čeponiui grasino, gąsdino, minėjo raudoną gaidį. Suleisdavo naktimis gyvulius į jo javus, iškapojo berželių jaunuolyną galulaukėje. Kartą, iš turgaus grįžtant, apstumdė ir per ausį kirtu. Vėl į teismą, ir vėl priskverbė Simokaitį. Nepatikėtum, kokių biurių sutvėrimų besama!..

Prisiminimų siūlas, lyg iš migdančiai burzgiančio ratelio, dryko ir vyniojosi į rytę, į kamuolį. Buvo toks Samuelis Sachmanas, žmonių vadinamas trumpai ir tiesiogiai — Šakne. Arba Šaknė Raštininkas, kad nesumaišius su jo broliu, turėjusiu stambią prekybą. Turgaus dienomis jo namo priebutyje lūkuriodavo žmonės. Vyrai ir moterys ateidavo ir išeidavo. Šaknė rašydavo prašymus. Visokius, bet daugiausia teismui. Kalbėjo, kad jaunystėje ejęs į advokatus, tik kažkas sutrukdęs mokslą. Už akių jį vadindavo ir šunadvokačiu, tai tokie, kuriems nepavykdavo susitarti, arba kiti raštininkai, kurių miestelyje netrūko, bet kurie nevaliojo padaryti to, ką padarydavo Šaknė. Jis nešimdavo reikalo, kuriuomi nebuvo tikras. Nuodugnai susipažindavo su medžiaga, ir jeigu pamerkdavo plunksną rašalinėn, žinok, jog esi laimėjęs. Jo raidės liejosi taip lengvai ir gražiai, viena kaip viena, kad ir nemokėdamas, rodos, imtum ir skaitytum.

Taikos teisėjas atvažiuodavo keletą kartų metuose, ir teismo sesijų dienomis Šaknė visada būdavo po ranka. Užsimoka kreiptis į išmanantį. Ką Šaknė padaro, nepadarys valsciaus raštininkėlis, kalbėdavo žmonės. O kad taip ir buvo.

— Ponas Čeponi, — sako miestelyje susitikęs Šaknė. — To jūsų kaimyno bukomas neišpasakytas. Jūsų byloje dėl smurto, tamsta patsai girdėjai, teisėjas pasakė: byla baigta be apeliacijos. Reiskia, kromelis uždarytas. Bet, matykite, Simokaičiui tai nieko nereiskia. Jis nepripažįsta įstatymų. Jis apeliacija į Apygardos Teismą. Iš ten praneša, jog tegalimas kasacijos skundas Vyriausiam Tribunolui. Kas ja m— duoda į Tribunolą, įnešdamas penkiasdešimt litų. O ten su niekais neturi kada užsiimti. Ką pasakė taikos teisėjas, tai ir pasakė — byla baigta, ir užstatas dingsta. Ponas Čeponi, aš tamstai, kaip geram žmogui, pasakysiu, kad teismas teismu ir palieka. Ar Tribunolas, ar taikos teisėjas. Kiek pinigų išmėto, oi, oi, oi, ponas Čeponi!..

Naujiena buvo, kokios pinklės jam spendžiamos, ir smagu, kad nieko iš to neišėjo. Nežinia, kaip būtų klostėsi toliau, bet dideli įvykiai vijo vienas kitą. Užėjo vokiečiai, nešdami vilčių ir baisią neviltį kitiems. Niekas nė netikėjo, kad su žydais taip pasielgs. Atėmė turtą, suvarė krūvon, privežė dar iš aplinkinių kaimų, taip, jog susidarė keli geri šimtai. Gandai sklido vis šurpesni. Žmonės kraipė galvas, trūkčiojo pečiais.

Rudeniui įsibūrus, taip apie spalio vidurį, aplėkė žinia, kad pušyne rusai belaisviai kasa milžiniškus griovius. Atvažiuos žudikų komanda. Pavakaryje, nurimus vėjui ir ausis užsikimšus, laukais drioskėjo sutelktinės salės. Vėlumoje, prieš pusianaktį, įsilojo šunys. Čeponis išėjo į kiemą. Kažin kur toli, į žemus rudens debesis atsimušusi, blūsciojo kruvina pašvaistė. Aidėjo atstumų prislopinti pavieniai sūviai. Iš tamsos išniro žmogus, rankoje įsivertęs lagaminėlį. Pažino iš karto. Tai buvo Šaknė Raštininkas. Prie medžio glaudėsi žmona su ryšuliu ir abu jų vaikai. Viskas aišku. Čeponis paprašė palaukti, kad įspėtų namiškius. Jo žodis visada buvo lemiantis, ir, be to, nebuvo kada ysti ilgų kalbų ir derybų. Tvartų gale, iš viralinės mažos durelės vedė į patalpą, mažai naudojamą, užverstą atliekamų laužų, su sena duonkepe krosnimi. Reikėjo pasidaruoti, bet švintant bėgliai sugulė ankštoje, tamsioje buveinėje.

Dienos purvinai pilkos, kupinos baimės, netikrumo, nuolatinės įtampos. Gerai tik, kad šunys, lyg suprasdami sunkius laikus, netruko prijunkti. Ir dar geriau, kad sėdyboje nebuvo nieko svetimumo. Visi savi, visi susiklausę. Pabėgėliai laikėsi kaip įmanoma tyliau. Jų kaip ir nebuvo. Mergaitė, jau užtelėjusi panelė, ir jos brolis padaigslis, toks raudonplaukis, visai nusidavęs į tėvą. Čeponio šeima-

Jacqueline Grennan (antroji iš dešinės), seniau buvusi vienuolė, o dabar Webster College, mažos mergaičių mokyklos St. Louis, Mo., prezidentė, stovi po vestuvių su savo vyru Paul J. Wexler (dešinėje), žydų tautybės rekorda vimo įstaigos vedėju. Kairėje — jo pirmosios žmonos du vaikai — Wendy ir Wayne.

Leitenantė Ann Lane, pirmoji moteris, JAV karinio personalo narė, žuvusi Pietų Vietnamo, kai komunistų raketa pataikė į ligoninę Chu Lai.

Alice Kalom, 21 m. amž., Michigano universiteto studentė, rasta išniekinta ir nužudyta Ann Arbor, Mich., rajone. Tai jau šeštoji žudiko auka toje vietoje dviejų metų laikotarpy.

Antanas Rūkas

PASILIKUSIEMS

Nuskyrėt jūs mane,
nuskyrėt vieną vaikščiūt nepažįstamom gatvėm.
O gera buvo prie Vilnelės kalnuos
rankas išskęst — sutikt pavasarį visiem.

Zinau, pasimatysim dar
gražiam gyvenimo žydėjime gražiais žiedais.
O tokios dienos darganos, vis tiek
kaip debesis juodi, ateina ir praeis.

Tai kas, kad svetimam mieste
toks vienas, toks visų visai visai apleistas;
tai kas, jei ir užmiršote mane!

Dar nebaigta! Dar mes drauge gyvenimo dienas
iškleisim!

Ir juoksis vakare
saulėlydžio žaismė bangoj Vilnelės,
o mes — kaip kitados, drauge
rankas į dangų keliam!

(Iš Antano Rūko eilėraščių rinkinio "Bokštai, meilė ir buitis". Poetas gimęs 1907, miręs 1967)

na vaikščiojo ausis sukliudusi. Turėjo girdėti ir žinoti, kas dedasi aplink. Jau kitą dieną po žudynių šnekojo, kad keltos šeimos yra pasislepūsios. Ku? Kas pasakys? Tačiau miestelyje buvo vyrų, kurie, atrodo, tik tuomi ir vertėsi, kad suuostų ir atrastų.

(Bus daugiau)

(Paimta iš ką tik Nidos išleistos "Penktosios pradalgės", kuri už \$3.75 gaunama ir Keleivio administracijoje).

KAIP PASIPIRŠO VINCAS KRĖVĖ

Mūsų įžymusis rašytojas Vincas Krėvė - Mickevičius (gimęs 1882 m. miręs 1954 m.), baigęs universitetą, negalėjo gauti darbo Lietuvoje, tad mokytojavo užkaukazy Baku gimnazijoje. Ten jis vedė pasiturinčios karaimų šeimos gražią mergaitę Oną Mariją.

Aktorė T. Vaičiūnienė "Kultūros Baruose" (1969 m. nr. 1) parašė, ką jai apie Vincą Krėvės pasipiršimą papasakojo pati Ona Marija.

T. Vaičiūnienė taip rašo:

"Tėvai jau buvo numatę jai tautietį, turtingą ir, jų supratimu, daug tinkamesnį jauniki, negu kažkoks mažutėlis (V. Krėvė buvo labai mažo ūgio. Red.), iš kažkur atvykęs (V. Krėvė tuo metu mokytojavo Baku miesto gimnazijoje). Jie priešinosi jų draugystei, o tuo labiau vedyboms. Bet Vincas Krėvė, būdamas užsispyręs dūškas, nenusileido ir atkakliai kovojo dėl savo meilės.

"Vieną kartą sėdžiu sode lyje prie mūsų namų ir skaitau knygą, — pasakojo Ona Marija, — tik staiga Vika (ji visuomet taip vadindavo savo vyrą) peršoka per tvorą, prieina prie manęs, išsitraukia iš kišenės brauninę ir sako: "Tekėsi už mane, ar ne? Jeigu netekėsi, tuojau nusišausiu!" Jūs tik pagalvokit, koks siaubas! Aš mirtinai išsigandau ir čia pat pasakiau: "Tekėsiu, tekėsiu, tik susimildamas paslėpk ginklą." Jūs gi žinot, koks Vika užsispyręs. Na, ką aš turėjau daryti? Ir ištekejau".

MIRĖ ZENĖ GEGUŽYTĖ

"Tėvynė" praneša, kad SLA vicepirmininko Stasio Gegužio šeima ištiko skaudus smūgis — staigiai mirė jų duktė Žerė (Jean Zalonis). Ji buvo mokytoja. Nuėjo mokyklon visiška sveika, bet staiga apalpo ir nuvežta ligoninėn tuoj mirė.

Tai yra skaudus smūgis ne tik Gegužių šeimai, bet liūdna žinia ir visiems jų gausiems draugams bei pažįstamiems.

Stasis Gegužis yra plačiai Amerikos lietuviams žinomas veikėjas. Jis daugeliu metu vaidino žymų vaidmenį Pensilvanijos angliakasių unijoje, keliolika metų ėjo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidento pareigas, o dabar yra viceprezidentas.

Šioi liūdnoji valandoje "Keleivis" reiškia jam ir jo šeimai nuosirdžią užuojautą.

VYRUS IŠGĄSDINUSI MOTERŲ "MEILĖ"

Nenuostabu, kad vyrai yra agresyvių moterų atžvilgiu, nes apie jų įvairius užpuolimus ir šios rūšies nusikaltimus beveik kasdien skaitome spaudoje. Bet būna ir atvirkščiai. Štai paskutinėm II-jo karo dienom, isiveržęs į Vengriją sovietų moterų dalinys taip pradėjo medžioti vyrus ir tokiu "nešvelniu" būdu, kad šie, nelbėdamiesi nuo jų "meilės", toje apylinkėje išsilaipė po girias, bijodami namie nakvoti.

Teisės patarimai

Advokatė dr. M. Šveikauskienė sutiko atsakyti į Keleivio skaitytojų klausimus teisės reikaliais. Tie klausimai turi būti bendro informacinio pobūdžio. Klausimus ir atsakymus spausdinsime šiame skyriuje. Laikė reiklia pažinti, kad esate Keleivio skaitytojas.

Klausimus prašome siųsti adresu:

Dr. M. Šveikauskas, Attorney at Law,
Co-operative Bank Plaza
1864 Centre Street
Boston, Mass. 02132.

Klausimas

Esu našlys. Žmona mirė prieš 6 metus. Turiu du sūnus. Jau kurį laiką draugauju su našle, kuri turi savo du vaikus: sūnų ir dukterį. Ji visą laiką kalbina mane ją vesti, bet man vis atrodo, kad ji nori mano pinigų ir turto labiau, negu manęs. Žinoma, tų pinigų aš kažin kiek neturiu, bet aš turiu du namus ir kiek santaupų bankke.

Mano vaikai vis bijo, kad aš jos neapsivesčiau, nes jie mano, kad, jei mes apsivestume, aš jai atiduočiau visą savo turtą.

Aš taip daryti neketinu. Abudu gauname pensijos ir galėtume iš jos gyventi. Dabar ji moka už savo butą, nes gyvena atskirai nuo savo vaikų, o aš gyvenu trijų šeimų namuose ir turiu net šešis kambarius, kurių vienam yra per daug ir gyventi, ir apsižiūrėti.

Noriu paklausti Tamstos patarimo:

Ar ji galėtų reikšti pretenzijų į mano namus, jeigu aš jai jų neužrašyčiau geruoju?

Jei taip, ar aš galėčiau, jei nežinant, pervesti namus vaikams, kiekvienam po vienus namus, ir ar ji negalėtų dėl to vėliau prie manęs prisikabinti?

Jei aš užrašyčiau namus, jai nežinant, savo vaikams, ar jie galėtų senatvėje mane išmesti ir atiduoti į "old age" namus (senelių prieglauda)?

Nežinau, kas man daryti. Vieni taip pataria, kiti kitaip, o boba ramybės neduoda, — veskis, ir gana...

Našlys

Chicago, Illinois.

Atsakymas

Tamstai mirus, trečdalis Tamstos turto tektų žmonai (dabartinei Tamstos draugei), o du trečdaliai vaikams.

Niekas negali Tamstai uždrausti namus "perleisti" vaikams prieš vedybas. Jei Tamsta neprižadėdai draugei tų namų niekam neperleisti, ji negalėtų vėliau sakyti, kad Tamsta ją apgavai, ir tas "perleidimas" vaikams būtų legalus ir pilnoj tvarkoj. Tamstos draugė dar nėra Tamstos žmona, ir Tamsta turi pilną teisę perleisti namus, kam nori, be jos sutikimo, kol esi jos nevedęs.

Kitas klausimas — ar tokiai turto "pervedimas" vaikams. Tamstai gvvam esant, yra patartinas. Tamsta savo vaikus geriau pažįsti ir žinai, ar jais gali pasitikėti. Jei turi abejonių šiuo klausimu, patariu to nedaryti. Žinoma, Tamsta gali taip

"pervesti" savo namus vaikams, kad turėtum teisę savo turtu naudotis iki gyvos galvos, — būtų šeiminiųku savo paties namuose, ir tik po gyvos galvos jie tektų vaikams. Toks būdas, mano nuomone, būtų geriausias.

Pasitark Tamsta su vienu savo advokatu. Nesukubek. Iki šiol nevedei, tai gali dar palaukti. Tamsta, greičiausiai, savo draugės nenustosi, jeigu ji yra nuosirdus žmogus ir Tamstą vertina kaip žmogų, o ne kaip dviejų namų savininką.

Poezijos knygos

TEVIŠKELĖ AŠ REGIU, eilėraščiai, parašė Pranas Imšrys, 40 psl., kaina \$1.

VAKARĖ BANGA, lyrika, Gražina Tulaukaitė, 127 psl., kaina \$2.00.

AUKSINIAI RAGELIAI, lyrika, Pranas Naujokaitis, 64 psl., kaina \$2.00.

EILERASČIŲ RINKINYS, Steponas Strazdas, 159 psl., kaina \$2.50.

SERKSNO SIDABRAS, M Vaitkus, 86 psl., kaina \$1.50.

METŲ VINGIAI, Alf. Tyruolis, 176 psl. kaina \$3.

GELIŲ KALBĖJIMAS, Jonas Mekas, 32 psl., kaina \$1.00.

DERLIAUS VAINIKAS, J. Mikuckis, 359 psl., kaina \$2.50.

CHAPEL B., Algimantas Mackus, 64 psl., kaina \$3.

SIELOS BALSAS, J. Smalsorius, 221 psl. kaina 75 c.

VYNUOGES IR KAKTUSAI, Julijus Svabaitis eilėraščių rinkinys, 96 psl., kaina \$2.00.

SIDABRINĖS KAMANOS, Kazio Bradūno eilėraščių premijuotas rinkinys, 94 psl., kaina \$2.

RUDENS SAPNAI, Kotrynos Grigaitytės eilėraščiai, premijuota knyga, 80 psl., kaina \$2.00.

AUKOS TAURĖ, Stasio Santvaro 5-ji eilėraščių knyga, 150 puslapių, gražiai įršta, kaina... \$2.50.

PLAUK, MANO LAIVELI, Petro Segato eilėraščiai, 111 psl., kaina... \$2.00.

SU DAINA, 392 liaudies dainos ir kanklėlių autorių eilėraščiai, tapę dainomis. Surinko Gražina Šimkonienė, 128 mažo formato psl., kaina \$1.00.

DAINŲ SOKURY 39 populiarios ir šokių dainos, surinko Gražina Šimkonienė, kišeninio formato, 351 psl., kaina \$2.00.

Vietinės žinios

Šešeri metai po žalia velėna

Šiandien su liūdesiu prisimename, kad liepos 1 d. sukanka net šešeri metai, kai išlydėjome iš savo tarpo į Forest Hills kapinių tylių sodą įžymųjį "Keleivio" redaktorių Joną Janušikį.

Šešeri metai, kai išlydėjome ilgą dešimtmečių keleivį, išsijusį su šviesia viltimi iš žaliosios Žemaitijos į platųjį gyvenimą, per nesėkmes ir politinės kovos sąmyšius į emigraciją, per pasaulinio karo siaubą, vargus ir kentėjimus į laisvės dienas ir per nepabaigiamą darbą į Amžinąją Ramybę...

O jis vistiek gyvena mūsų artumoje. Mes jį visada prisimename, kada tik laisvės kovoje reikia geležinės ištvermės, kai sotaus gyvenimo gundymus reikia neišsilaikyti savo principų, kai baigiantis fiziniams jėgoms reikia nepalūžti dvasia ir aukotis ateity žėrinčiam idealui ligi paskutinio atdūso.

Nes jis buvo tokio žmogaus ir lietuvių žavus pavyzdys.

Linkėjimai iš Colorado

Tolimose valstijose atostogaujantieji bostoniečiai šiomis dienomis mums ir visiems bičiuliams atsiuntė tokią laiškėlį:

Sveikindami iš kelionės po gražųjį kraštą.
Geriausio linkėjimai iš amerikietiškos Sacharos!

Jūsų

Nora ir Aleksandras
Griauzdės

Colorado Springs

Bostono

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Rugpjūčio 10 d. Romuvos parke Brockton-Montelloj Minkų radijo gegužinė.

Spalio 12 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr.-jos salėje lietuvių radijo valandos Laisvės Varpo parengimas.

MUSŲ MAZASIS GIESMININKAS

Turbūt visi, mintimis sugrįžę į Lietuvą, prisimenama jos didįjį giesmininką—vievėrsį.

Pasak prof. Tada Ivanauską, vievėrsiai Lietuvoje pasirodo labai anksti—kartais net vasario mėnesį. Patinai parskrenda visu mėnesiu ankščiau už patelės ir, manoma, kad parenka vietas lizdai.

Dirvinis vievėrsys mėga-

ta "nekilnojamąjį turtą", todėl saugo savo teritoriją, garsiai skelbdamas kaimynams jos neliečiamumą.

Didysis žemės ir erdvės pasidalinimas tarp vievėrsių prasideda labai anksti. Kiekvienas jų stengiasi užimti kuo patogiausią teritoriją, ir dėl to neretai tarp vievėrsių kyla peštynės.

Nors šie dainininkai mum atrodo labai malonūs paukšteliai ir net poetai juos apdainuoja, bet iš tikrųjų jie tarp savęs labai nesugyvena, įsiveržimai į svetimas teritorijas nuolat kartojasi, tad vievėrsiai gieda ne tik sutuoktvių metu, bet ir per visą perėjimo bei jaunikių auginimo laiką, garsindami aplinkai savo nuosavybę.

Lenkų paukščių tyrinėtojas Sokolovskis rašo, jog vievėrsiai gieda ne tik poravimosi metu, išsakydami savo meilę, bet giesmės išreiškia ir savo baimę. Pakanka lauke tik pasirodyti skėtsakaliui, ir visi ten gyvenantieji vievėrsiai čirendami ima kilti aukštyn. Jie stengiasi pakilti aukščiau už skėtsakalį, nes visi sakalai nesugeba savo aukos pulti iš apačios. Bet kartais atsitinka ir taip, kad mūsų pilkasis giesmininkas papuola sakalui ar paukšvanagiui į nagus pačiame giesmelės įkarštyje, dar nepabaigęs savo romano paskutinio "posmo"...

Vievėrsio giedojimo instinktas yra toks stiprus, jog net jo mažieji piepliai, dar tik pradėję skraidyti, jau bando giedoti.

Kari Gregg Michaud (kairėje), iš St. Louis, Mo., ir Carole Tregoff, 32 m. amžiaus, 1961 m. sensacinėje nužudymo byloje nuteista visą amžių kalėti ir dabar pasigalėta ir paleista iš kalėjimo, kalbasi su John Preston, ligoninės administratorium Covina, Cal., kur ji darbuojasi kaip medicinos technikė. Ji ir dr. Bernard Finch buvo visam amžiui nuteisti už sutartą dr. Finch žmonos nužudymą. Viršuje — dr. Finch ir Carole buvusio teismo metu.

NEBUK ZILAS

Pamėginkite šiuos vaistus

Stebuklingos gyduolės, kurios padeda žilumai, plaukų slinkimui ir plaukams. Šias gyduoles privalėtų turėti kiekvienas, kuriam žyla, slenka, arba pleiskanuoja plaukai. Jos nėra dažai. Nėra nieko už jas geresnio iki šiol išrasta. Kreipkitės neatidėliodami ilgiau.

Kaina \$3. Jeigu nebūsite visiškai patenkintas, pinigai bus jums grąžinti.

PASTABA: Su orderiu siųskite ir pinigus, kitaip vaistų nesiunčiam.

Kanadoje ir kitur užsieniose \$4 su persiuntimu.

FLORAL HERB CO.

Box 305, CLINTON, Ind. Dept. 5

Geri žodiniai

Anglų - lietuvių kalbų žodynas, V. Baravyko, 590 psl. apie 30,000 žodžių kaina \$6.

Lietuvių-anglų kalbų žodynas, redagavo Karsavinaitė ir Šlapoberskis, apie 27,000 žodžių, 511 psl., kaina — \$5.00.

Lietuviškai angliškai žodynas, Vilijaus Peteračio, li laida, daugiau kaip 30,000 žodžių, 586 psl., kaina \$7.00.

Introduction to modern Lithuanian, parašė Dambriūnas, Klimas ir Schmalstieg, 471 psl., didžiausias ir moderniausias angliškai kalbantiems lietuvių kalbos vadovėlis, kaina \$7.

Ką tik gavome:

Išgikite ką tik gautas įdomias knygas:

Draugas don Camillo, įdomūs klebono ir vietinės komunistų partijos sekretoriaus pasikalbėjimai, 216 psl., kaina \$3.

Aukšiniai rageliai, Franc Naujokačio eilėraščiai, 64 psl., kaina \$2.

Ošiančios pušys, Halinos Didžiulytės - Mošinskienės 17 trumpų vaizdelių - apybraižų, 176 psl., kaina \$2.50

Prisikėlimas, romanas, parašė Alė Rūta, 205 psl., kaina kietais viršeliais \$3.75, minkštais \$2.50.

Nužemintųjų generacija, egzilio pasaulėjautos eskizai, parašė Vytautas Kavolis, 77 psl., kaina \$2.

Varpas nr. 8, 206 psl., kaina \$2.50.

Ar skaitei šias knygas?

Asmenų, dievybių ir didvyrių VARDYNAS, paruošė Anis Rūkas, 89 puslapiai, kaina \$3.00.

Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai, savanorio Antano Sukio atsiminimai iš nepriklausomybės kovų, 376 psl., kaina \$3.00.

Per giedrą į audrą, Mykolo Vaitkaus 1909-1918 m. atsiminimų IV tomas, 272 psl., kaina kietais viršeliais novelės, 156 psl., kaina kietais viršeliais \$2.50.

Inčialai po tiltu, A. Tulio \$3.75.

NULAUZTA ŠAKA, trijų vaizdelių pynė, parašė Stasė Varagaitė-Petersonienė, 81 psl., kaina \$2.

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, Parašė J. Augustaitis, 154 psl., kaina \$1.50.

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ, lietuvių dainynas.

100 dainų su gaidom dainavimui ir pianinui, sudarė Juozas Žilevičius, kaina \$4.50.

ŠVENTADIENIS UŽ MIES TO, Marius Katiliškio 1 novelių, kaina \$5.00.

ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA, 215 psl., kieti viršeliai, kaina \$3.50

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI, Jono K. Kario, 225 psl., kaina \$5.

RASTAI — STRAIPSNIAI ATSIMINIMAI, parašė Juozas Liūdžius, 246 puslapiai, kaina \$3.00

Amerikos lietuvių politika, parašė dr. K. Sidlauskas, įvadas dr. P. Grigaičio, kaina \$1.50.

LAUMIŲ JUOSTA, Broniaus Railos akimirksnių kronikų I dalis, straipsnių rinkinys, 348 psl., kaina — \$3.00.

Aidas tarp dangoraižių, romanas, parašė D. Nendrė, 365 psl., kaina \$5.

Asmenų, dievybių ir didvyrių VARDYNAS, surinko Anis Rūkas, 89 psl., kaina \$3.00.

PIGI, BET VERTINGA DOVANA

Tai H. Tautvaišienės išgyvenimų vergų stovykloje Sibire aprašymas anglų kalba "The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra", 112 psl., kaina \$1.75.

Lietuvių kalba ta knyga jau išparduota. Ji labai tinka dovanoti kitataučiams.

SUSIVIENIJIMAS

SLA LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA—jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIS MILIJONUS dolerių nariams.

SLA—didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA—jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudė tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA—jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiui.

SLA—duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA—AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų klubų ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentinės apdraudos mokesčio \$2.00 į metus.

SLA—kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės: kuopų veikėjus, ir jie plačiau paaiškins apie Susivienijimo darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysite:

Lithuanian Alliance of America

307 West 30th Street, New York, N.Y. 10001

SAVAITRAŠTIS

Nepriklausoma LIETUVA

Informuoja skaitytojus apie pasaulinius ir lietuviškuosius įvykius, deda daug ir įdomių nuotraukų ir atvirai pasisako apie visus mūsų visuomeninius bei kultūrinius klausimus. Jame rasite įdomių skaitytojų laiškus skyriu, kuriame laukiame abipusių pasisakymų ir nuomonių kiekvieno visiems svarbia problema.

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" yra dinamiškas mūsų išeivijos laikraštis, ieškas naujų bendradarbių bei idėjų, visuomet atviras kiekvieno nuomonei, kuris kovoja ir dirba už nepriklausomą Lietuvą.

Metinė prenumerata JAV-se \$8.00

Adresas:

7722 George Street, LaSalle-Montreal, 690, Quebec, CANADA

BUVO \$4, DABAR TIK \$2

Lietuvių išeivija Amerikoje

Parašė STASYS MICHELSONAS

Šitą 500 puslapių gausiai iliustruotą knygą dabar galite gauti už \$2, iki šiol ji kainavo \$4.

Ką toje knygoje rasite? Labai daug. Ten visa JAV, Kanados ir Pietų Amerikos lietuvių išeivijos istorija. Joje rasite, kada ir kaip ta išeivija prasidėjo, aprašysite jos organizacijas, jos spaudą, jos veikėjus, jos santykius su Lietuva ir kt.

Kitos tokios knygos neturime.

Knyga parašyta lengva kalba, kiekvieno ji lengvai skaitoma. Tad paskubėkite ją įsigyti.

Pinigus siųskite:

KELEIVIS

636 Broadway

So. Boston, Mass. 02127

Svarbios knygos

Buvusio Lietuvos prezidento dr. Kazio Griniaus

Atsiminimai ir mintys, 1-ji dalis 302 psl., kaina \$2.00

antroji dalis 336 psl. su abiejų dalių vardynu, kaina \$5.00

Perkama abi dalys kaina tik \$6.50

Prof. P. Pakarklio Kryžiuočių valstybės santvarka, 176 psl., kaina \$2.00

Prof. P. Pakarklio Senasis Prūsų teismas, 31 psl., \$2.00

Prof. P. Pakarklio Popiežiaus bulės kryžiuočiams, 10 puslapių, kaina \$1.00

Čiagietės Įspūdžiai komunistų paverstoje Lietuvoje 15 puslapių, kaina \$1.00

Frank Lavinsko Amerikos Lietuvių Laikraščiai nuo 1879 m. iki 1955 m. 190 psl. kieti virš. kaina seniau buvo \$6.00, o dabar tik \$2.00

Dan Kuo vičio Magiškojo kilimo į Vilnių, 330 puslapių, labai įdomūs 1962 metų kelionės į Lietuvą aprašymas su nepaprastais nuotraukais. Kaina \$3.00

Šitos knygos gaunamos Keleivio administracijos 636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127

Vietinės žinios

Lietuvių Darbininkų D-jos

Lietuvių Darbininkų D-jos susirinkimas įvyks sekmadienį, birželio 29 d., 2 val. po pietų Lietuvių Piliečių Draugijos svetainėje.

Napoleonas Jonuška,
sekretorius

Šoko Arlingtone

Onos Ivaškienės vadovaujamas tautinių šokių sambūris birželio 14 d. dalyvavo Arlingtono Filharmonijos Dr-jos 34-jo metinio koncerto ir brškių šventės programoj, pašokdamas Malūną, Mikitą ir Landytį.

Bostone viešojo "L. Dienų"

leidėjas A. Skirius su žmona

Praeita savaitė Bostonan buvo atskridęs iš Los Angeles "Lietuvių Dienų" leidėjas Antanas Skirius su žmona. Jie čia atlydėjo savo sūnų, kuris kolegijoje dėstys ispanų kalbą.

Abu svečiai aplankė mūsų redakciją ir turėjo progos pabuvoti savo senų pažįstamų ir bičiulių tarpe. Jie apsilankė ir Cape Code.

Dr. Vl. Kaupas Bostone

Dr. Vladas Kaupas, gyv. New Yorke, praėitą šeštadienį lankėsi Bostone ir susitiko su senais bičiuliais.

Mokalo laipsniai jaunimui

Siemet aukštojo mokslo laipsnius įsigijo šie jaunosios kartos lietuviai:

Frances Jean Panaruskaitė — bakaluro laipsnį Emmanuel kolegijoje, tos kolegijos 50-je laidoje.

Paul Joseph Ruchinskas — bakaluro laipsnį Brown universitete, to universiteto 201-je laidoje.

George William Mickus gavo M.A.T. magistro laipsnį pedagogikoje Yale universiteto 268-je laidoje. Jis anksčiau buvo įsigijęs bakaluro laipsnį Fordham universitete.

Leopoldas Arvydas Sveikauskas — Ph.D. — daktaro laipsnį matematinėje ekonomijoje Yale universitete, 268-je laidoje. Anksčiau Leopoldas Arvydas Sveikauskas buvo įsigijęs bakaluro laipsnį Harvardo universitete ir magistro laipsnį Yale universitete. Jo apgin-

ta disertacija vadinas: "Capital - Labor Substitution and Efficiency in United States Manufacturing".

Leopoldas Arvydas yra profesorius Prano ir advokatas Marijos Sveikauskų sūnus.

Gavo stipendiją kelionei

Loretta Jarak (Jaraševičiūtė), Williamo Jarako iš So. Bostono dukterė, o Feliksas Čirūno ir Eidukų vaikaitė. Bostono Dailės Muziejaus Meno mokyklos baigimo kurso studentė, gavo Bostono Dailės Muziejaus stipendiją kelionei ir ta proga rengiasi liepos mėnesį aplankyti Europą.

Nuo birželio 6 iki liepos 6 d. minėtame muziejuje vyksta tos mokyklos studentų kūrinių paroda, kurioje savo darbus pristatys ir Loretta Jarak. Pravartu būtų ir mūsų dailės mėgėjams tą parodą aplankyti.

Vizgirdai krikštijo vaikaitį

Dailininkas Viktoras ir Elena Vizgirdai praėitą savaitgalį buvo išvykę į New Jersey valstiją, kur dalyvavo savo vaikaičio Tado Arvydo, Dangulės ir Rimtauto sūnaus, krikštynose. Šio naujojo Vizgirdos krikštė vėl buvo Laima Mockienė ir inž. Algimantas Gustaitis. Sveikinam įvardintą naujagimį, jo tėvus, kūnus ir senelius, kurie dar nėra pasenę.

Pagerbė J. Tumavičienę

Birželio 22 d. į So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salę susirinko didelis būrys Bostono ir kitų vietovių lietuvių daug nusipelnusios visuomenininkės Jadvygos Tumavičienės pagerbti. Didelis būrys jos gerbėjų buvo iš Worcesterio. Iš Pittsburgho atvyko SLA prezidentas Povilas Dargis, o iš New Yorko SLA centro sekretorė Berta Pivaronienė.

Pagerbime mūninę dalį atliko solistas Stasys Liepas, kuriam akomponavo dr. Vytenis Vasyliūnas.

Adv. Zuzana Shallnienė, Berta Pivaronienė, Povilas Dargis, kun. A. Kontautas ir kiti labai gražiai apibūdino J. Tumavičienės ilgų metų lietuviškąją visuomeninę veiklą ir jos asmenį.

Pokylį rengė Sandaros 7 kuopa. Jam vadovavo inž. Aleksandras Čaplikas.

Rengėjus reikia pagirti už J. Tumavičienės pagerbimą, bet drauge ir smarkiai papeikti už neleistiną lietuvių kalbos paniekinimą tiek pokyliu, tiek ir ta proga išleistame leidinyje.

Jadvyga Tumavičienė visą savo jėgą ir energiją skyrė lietuviškai veiklai, lietuviškos organizacijos ir lietuviškos išlaikymui. Tad kodėl dabar negalėtume jos lietuvišką žodžių pagerbti?

Naujai atidaryta

UTENIŲ nekilnojamojo turto pirkimo—pardavimo tarpininkavimo ir butų nuomavimo įstaiga

A.B.U. Realty, Apartments for Rent,

esanti 507 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telef. 269-6198

Istaiga atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. popiet

Klientų patogumui ji atidara ir sekmadieniais nuo 1 val. iki 6 val. popiet.

Trans-Atlantic Travel Service

DAUGIAUSIA PATYRUSI LIETUVIŠKA TURIZMO ĮSTAIGA

Norintieji keliauti, praleisti atostogas saulėtose salose, aplankyti gimines Lietuvoje ar juos atsikviesiti į svečius — geriausiai ir greičiausiai jums patarnaus Trans-Atlantic Travel Service. Čia visų lėktuvų bilietai (air tickets) išrašomi belaukiant — be jokio papildomo mokesčio.

Siunčiant pinigus ir siuntinius į Lietuvą ar perkant prekes tiems siuntiniams (skryties, lietpalčius, megztinius, įvairias medžiagas), sąžiningiausiai patarnauja

Globe Parcel Service, Inc.

Dovanų pažymėjimus ir rusiškų prekių užsakymus be papildomo mokesčio siųskite savo giminėms tik per

Podarogifts Inc. skyrių Bostone

Darbo valandos: Kasdien 9—5
Ketvirtadieniais 9—7
Šeštadieniais 8—12

390 W. Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-8764

Visų skyrių vedėja Aldona Adomonis

ATLAS PARCELS CO.

82 Harrison Street,
Worcester, Mass. 01604
Tel. 798-3347

Tiesiai iš Worcesterio siunčiam įvairius siuntinius į Lietuvą ir kitas Rusijos valdomas plotus! Siuntiniai sudaromi iš vietinės gamybos medžiagų, apavo, maisto ir pramonės gaminių. Turime vietoje įvairių vietinės gamybos ir importuotų prekių iš kitų kraštų visai žemomis kainomis. Be to, siunčiame maistą, pinigus ir galite užsakyti jų gamybos prekes. Čia sumokėsite pinigų, o giminė ten vietoje gaus pasirinkti siuntinius. Taipogi tarpininkaujame per tam tikrus įvairius atskirus gimines čia pas save į svečius ar nuolatiniam apgyvenimui. Patarnavimas atliekamas greitai ir sąžiningai. Atsilankę įsitikinsite. Vedėjas A. Schyrinskis

Cia galima gauti įvairius siuntinius ir vietinės gamybos medžiagų ir kitų daiktų, tinkamų Lietuvoje, labai žemomis kainomis.

Vedėja B. Svickienė

Knyga yra geriausias žmogaus draugas

Ziūrėkite, ką jūsų "senos mados" šeimos bankas duoda

dabar

5 1/4 %

- Nuo įdėjimo dienos
- Be įspėjimo iš anksto
- Kas mėnuo priskaitoma
- Už visus indėlius moka

• Pilnas draudimas — Bankas veikia 105-tuosius metus
Nuosimčiai nurašomi nuo Mas. mokesčių

South Boston Savings Bank

ALFRED W. ARCHIBALD, PREZIDENTAS

460 West Broadway, South Boston, Mass.

Skambinkite 268-2500

sąskaitai atidaryti nuo 8 val. ryto iki 5 val. popiet
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šallina ir adv. Jonas Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai.
Turtas (Assets) virš \$132,000,000

Telefonas: AN 8-2806

Dr. Jos. J. Donovan

Dr. J. Pašakarnio

OPEDINIS OPTOMETRISTAS

Valandos: nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak.

Vakarašis iš anksto susitarus

447 BROADWAY

South Boston, Mass.

DRAUDIMO AGENTORA

Atlieka įvairių rūšių draudimus

Kreiptis sena adresu:

BRONIS KONTRIM

598 Broadway

So. Boston, Mass. 02127

Tel. AN 8-1761

A. J. NAMAKSY

Real Estate & Insurance

321 County Club Rd.

Newton Centre, Mass. 02159

Tel. 332-2645

TEL. AN 8-2124

Dr. Amelia E. Rodd

(RUDOKIUTĖ)

OPTOMETRISTE

Valandos: nuo 10 ryto iki 6 vakaro

Trečiadieniais — uždara

445 BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS.

Ketvirtis & Co.

JEWELERS

Laikrodžiai-Deimantai

Papuošalai

Elektros Prietaisai

Rūpestingai taisome laikrodžius

žiedus, papuošalus

379 W. BROADWAY

SOUTH BOSTON

Tel. AN 8-4649

JUK NETURITE?

Petronėlės Orintaitės eiluiotos apysakos "Teofilis nuo Kražantės". Keleivio administracijoje ją galite gauti už \$2.00.

PRASYMAS

"Keleivio" administracija prašo gerb. skaitytojų, kurie keičia adresą, pranešiant naująjį adresą neužmiršti parašyti ir senąjį.

M & T OIL CO., Inc.

641 E Broadway So. Boston, Mass. 02127

- ☐ Krosnies aptarnavimas
- ☐ Automatinis įpilimas
- ☐ Patogios mokėjimo sąlygos
- ☐ Pilnas šildymo įrengimas

Skambinkite

268-4662

R The Apothecary

LIETUVIŠKA TIKRA VAISTINĖ

Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų receptus ir turime visus gatavus vaistus.

Jei reik vaistų — eikite į lietuvišką vaistinę.

Sav. Emanuel L. Rosengard, B. S., Reg. Pharm.

382 a W. Broadway, tarp E ir F gatvių, SO. BOSTON.

Telefonas AN 8-6020

Nuo 9 val. ryto iki 8 val. v., šiek tiek šventadieniais ir sekm.

Dažai ir Taisai

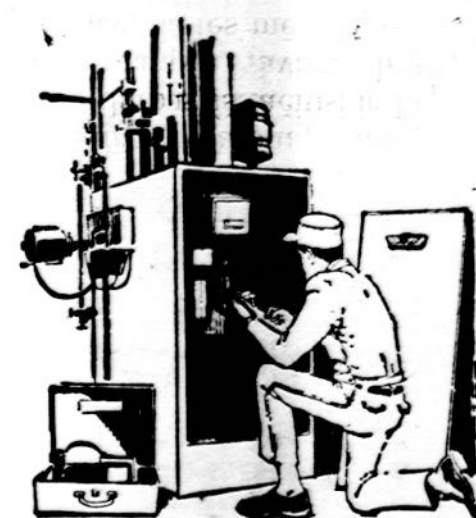
Namus iš lauko ir viduje. Liptau popierius ir taisau viską, ką pataisyti reikia. Naudoju tik geriausias medžiagas.

JONAS STARINSKAS
230 Savin Hill Ave.
Dorchester, Mass.
Tel. CO 6-5864

Flood Square Hardware Co.

Savininkas N. J. ALEKNA
628 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.
TELEFONAS AN 8-6148
Benjamin Moore Dažai
Popierius Stenoma
Stiklas Langams
Visokie reikmenys namams
Reikmenys plumbieriams
Vandens valymo sistemos

Tai veltui

Mums ištyrus jūsų alyva šildymo įrengimą dabar, gali jums sutaupyti pinigų per visą žiemą!

Mūsų veltui atliktas jūsų šildymo alyva sistemos ištyrimas gali pasakyti, kas reikalinga, kad ji žiemą veiktų taupiai ir efektingai. Gal reikia išvalyti, pritaikyti ar mažas dalis pakeisti? O gal norėsite jūsų burnerį pagerinti Texaco's Flame Boosteriu, nauju moksliniu liepsnai kontroliuoti prietaisu, kuris burnerio veiksmingumą gali padidinti iki 42%. Mes rūpestingai atliekame tą darbą. Tuoj mus pašaukite.

FORTUNA FUEL Co.

487 Washington Street
Dorchester, Mass. 02124.

24 valandų patarnavimas

GE 6 1204

